

Юрій Котляр Ольга Тулузакова Сергій Пономаренко
Маргарита Лимар Вікторія Агєєва-Каркашадзе

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА

на матеріалах Миколаївщини
рівень В1–В2

книга для читання

навчальний посібник

Юрій Котляр Ольга Тулузакова Сергій Пономаренко
Маргарита Лимар Вікторія Агєєва-Каркашадзе

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА

на матеріалах Миколаївщини
рівень B1–B2

книга для читання

навчальний посібник

Миколаїв 2023

УДК 811.161.2'43(477.73)(075.8)

У45

Рекомендовано до друку вченою радою Чорноморського національного університету імені Петра Могили (протокол № 9 від 28 жовтня 2023 р.).

Книга видана на виконання завдань міської програми розвитку і функціонування української мови у м. Миколаєві на 2023–2025 роки з метою популяризації української мови, поширення сфери її функціонування та сприяння зміцненню україномовного середовища на рівні громади на замовлення Управління з питань культури та охорони культурної спадщини Миколаївської міської ради (начальник управління Любаров Юрій).

Рецензенти:

Анатолій ЗАГНІТКО – член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри загального та прикладного мовознавства і слов'янської філології Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Ганна ЛЕЩЕНКО – докторка філологічних наук, професорка, завідувачка кафедри прикладної лінгвістики та перекладу Черкаського державного технологічного університету.

Котляр Юрій. Українська мова як іноземна. Книга для читання : навч. пос. / Юрій Котляр, Ольга Тулузакова, Сергій Пономаренко, Маргарита Лимар, Вікторія Агєєва-Каркашадзе. – Миколаїв : Вид-во ФОП «Швець», 2023. – 100 с.

Дизайн, ілюстрації: *Юлія Поліщук*

Верстка: *Надія Кардаш*

ISBN 978-617-7421-94-7

Посилення інтересу до вивчення української мови у зв'язку з останніми подіями в Україні, у тому числі й повномасштабним вторгненням Російської Федерації збільшення кількості людей, зацікавлених у вивченні української мови та культури, зумовлює необхідність підготовки нових навчальних матеріалів у згаданому контексті з урахуванням сучасних лінгводидактичних практик.

Навчальний посібник є оригінальним як за змістом, так і за структурою. Уперше в практиці вивчення української мови як іноземної використані навчальні матеріали, що стосуються одного міста та області. Отже, автори якнайглибше ознайомлюють студентів з культурними реаліями Миколаївщини, а відповідна лексика й граматичний матеріал дозволять опанувати українську мову на рівні В1–В2. До кожного тексту подано словничок нових слів, а також тестові завдання. Видання призначене для тих, хто викладає чи вивчає українську мову як іноземну.

© Юрій Котляр, Ольга Тулузакова,
Сергій Пономаренко, Маргарита Лимар,
Вікторія Агєєва-Каркашадзе, 2023

ISBN 978-617-7421-94-7

© ЧНУ ім. Петра Могили, 2023

Yuriy Kotlyar Olha Tuluzakova Serhii Ponomarenko
Marharyta Lyman Viktoriia Ahieieva-Karkashadze

UKRAINIAN AS FOREIGN LANGUAGE

BASED ON THE MATERIALS OF MYKOLAIVSHCHYNA

book for reading

training manual

Mykolaiv 2023

ЗМІСТ

ТЕМА 1. ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО МИКОЛАЄВА

Текст 1. Священне місто.....	8
Текст 2. Миколаїв – місто героїв.....	16

ТЕМА 2. АРХІТЕКТУРА МІСТА

Текст 1. Спаське.....	26
Текст 2. Собор Касперівської ікони Божої Матері.....	34

ТЕМА 3. ВИЗНАЧНІ ПОСТАТІ

Текст 1. Микола Аркас.....	44
Текст 2. Юрій Бойко-Блохін.....	52

ТЕМА 4. КУЛЬТУРА ТА ОСВІТА

Текст 1. Чорноморський національний університет імені Петра Могили.....	62
Текст 2. Миколаївський національний академічний український театр драми і музичної комедії.....	70

ТЕМА 5. ПРИРОДА

Текст 1. Бузький Гард.....	80
Текст 2. Актівський каньйон.....	88

ВІДПОВІДІ ДО ЗАВДАНЬ.....	96
---------------------------	----

TABLE OF CONTENTS

THEME 1. WELCOME TO MYKOLAIV

Text 1. The sacred city.....	12
Text 2. The hero city of Mykolaiv.....	20

THEME 2. ARCHITECTURE OF THE CITY

Text 1. Spaske.....	30
Text 2. Cathedral of the Kasperivska Icon of the Mother of God	38

THEME 3. PROMINENT PERSONALITIES

Text 1. Mykola Arkas.....	48
Text 2. Yurii Boiko-Blokhin.....	56

THEME 4. CULTURE AND EDUCATION

Text 1. Petro Mohyla Black Sea National University.....	66
Text 2. Mykolaiv National Academic Ukrainian Theatre of Drama and Musical Comedy.....	74

THEME 5. NATURE

Text 1. Buh Gard	84
Text 2. Aktovskiy Canyon	92

KEY TO TESTS.....	96
-------------------	----

М

И

К

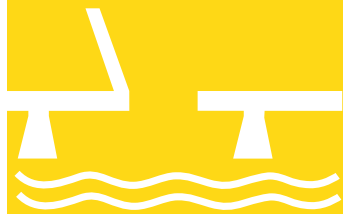
О

ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО МИКОЛАЄВА!

Л

А

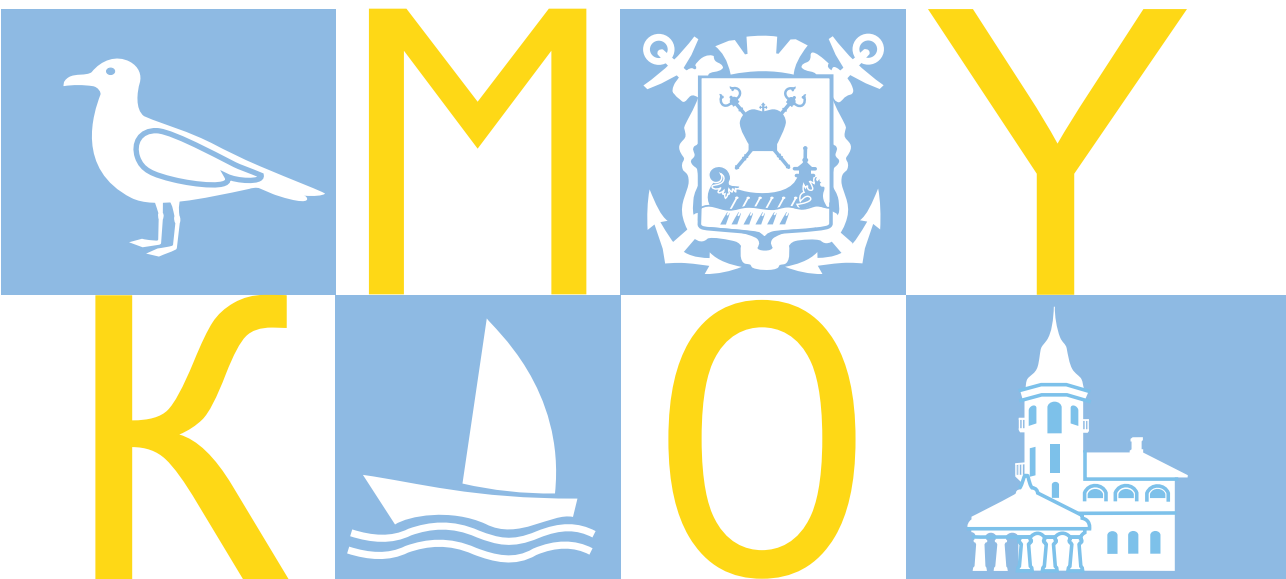
І

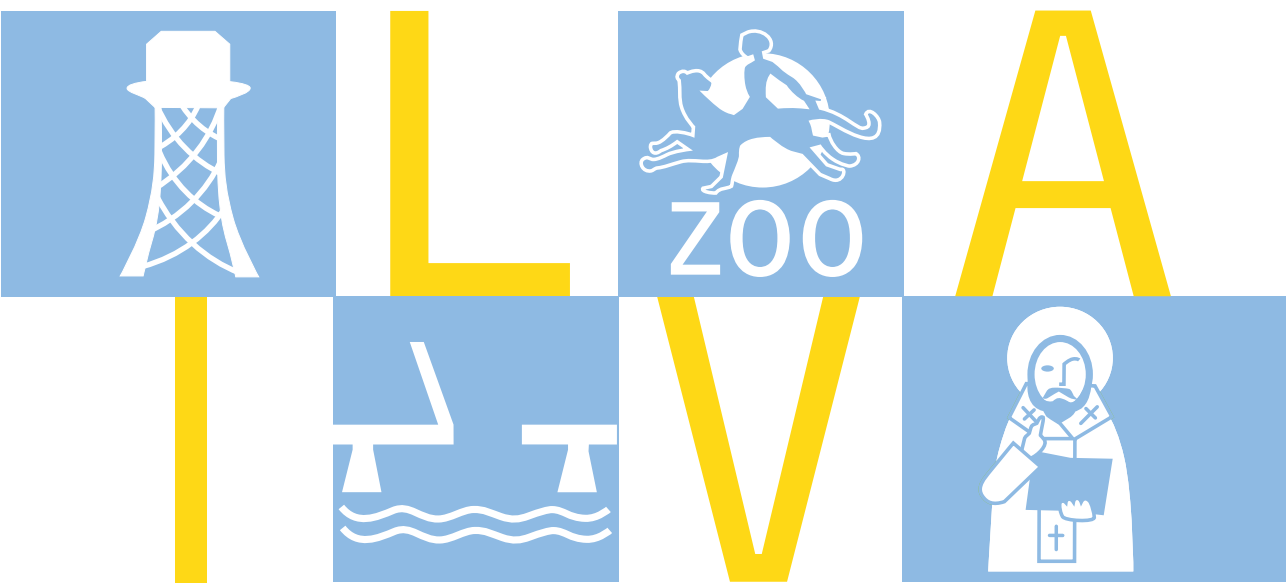
ZOO

В

WELCOME TO MYKOLAIV !

Прочитайте текст. Ознайомтеся з новими словами. Виконайте завдання

Миколаїв – обласний центр Миколаївської області, розташований на перетині річок Південний Буг та Інгул. Заснування Миколаєва пов'язане з будівництвом першої суднобудівної верфі. Згодом навколо верфі почало рости містечко. Своє ім'я місто отримало на згадку про здобуту перемогу 6 грудня 1788 року – захоплення турецької фортеці Очаків у день Святого Миколая, покровителя моряків. Датою заснування Миколаєва є 27 серпня 1789 року.

Географічно Миколаїв виник на зручному півострові – давньому роздоріжжі, де степові дороги поєднувалися з річковими шляхами. На території України науковці відокремили три місця,

з яких спостерігали космос: прадавні українці: Кам'яна Могила на річці Молочній, пагорби поблизу Чернігова на Десні та місцевість в районі Миколаєва на Південному Бугу.

Найдавнішим поселенням на місці Миколаєва був «Дикий Сад» – городище доби фінальної бронзи (білозерська культура). Розташоване вздовж річки Інгул, (загальна площа понад три гектари). Городище виникло наприкінці XIII ст. й функціонувало до кінця X ст. до н. е. Деякі вчені вважають, що «Дикий Сад» – це місто кіммерійців, описане Гомером в «Одиссеї».

У культурно-історичному різноманітті міста Миколаєва його важливою складовою є сакральне (священне). Ця сакральність закладена в топоніміці міста і його навколишніх населених пунктах: Богоявленськ, Воскресенськ, Троїцьке, Богопілля, Вознесенськ. Навіть цілий район міста Миколаєва, незважаючи на численні перейменування, до нашого часу має назву «Спаське». Священна тематика відображена і в старих назвах вулиць міста, як-от: Богородична, Нікольська, Різдяна, Соборна, Спаська.

На старовинних картах місцевість, де зараз розташований Миколаїв, позначається місцем скупчення храмів. Міські легенди до цього часу розповідають про давній підземний храм, що знаходився на місці злиття Південного Бугу та Інгулу. Храм був побудований за типом Києво-Печерської лаври, але значно більший за розмірами з унікальними інженерними спорудами та надземною фортецею для захисту. У середині XVIII століття біля переправи через Інгул з'явилися перші поселення козаків.

Розуміння священності території, на якій з'явився розташований Миколаїв, закладено і в гербі міста. У 1803 році затверджено перший герб Миколаєва. Атрибути архієрейської влади – митра і посох, зображені на гербі, асоціюються з покровителем міста і моряків Святим Миколаєм Чудотворцем, архієпископом Мирлікійським. Проте деякі дослідники вбачають у срібній кадильниці святу Чашу Грааля, тобто чашу, з якої причащався Ісус Христос на Таємній вечері та в яку прихильники зібрали декілька крапель крові розіп'ятого на хресті Спасителя. Тож Чаша Грааля на гербі могла служити символом святості цієї території.

Вісімдесят років під цим гербом були вдалими в житті міста. Миколаїв активно розвивався, мав велику на той час кількість населення. У ці роки були створені головні будівлі, деякі з них є і дотепер: Адміральський будинок, у якому сто років жили головні командири Чорноморського флоту, військові губернатори та члени їхніх сімей (у наш час – Музей суднобудування і флоту); театр Якоба Шеффера, відкритий у 70-ті рр. XIX ст. (зараз – Миколаївський академічний художній драматичний театр); училище для доньок нижніх чинів Чорноморського флоту, побудоване в 1826 році (на сьогодні – будівля однієї з миколаївських медичних організацій); казарми флотського екіпажу (зараз тут розміщені Миколаївський будівельний фаховий коледж і Миколаївський обласний краєзнавчий музей «Старофлотські казарми»); лютеранська кірха, зведена в 1852 р. (у наш час повернена німецькій лютеранській громаді); Миколаївський залізничний вокзал, побудований у 1873 р. (зараз – приміський вокзал); обсерваторія, збудована в 1829 р. тощо.

герб Миколаєва

прапор Миколаєва

Священний, -а, -е, -і, *прикм.* – пов'язаний з релігією, церквою. // Який має божественну силу. // Який є предметом релігійного поклоніння.

Суднобудівна верф, -і, -ф'ю, *імен.* – сукупність споруд на березі річки, моря, де будують і ремонтують судна.

Фортця, -і, -ею, *імен.* – укріплений пункт з міцними капітальними спорудами, постійним гарнізоном, озброєнням та різними запасами, призначений для тривалої кругової оборони.

Покровитель, -я, -ем, *імен.* моряків – той, хто піклується, турбується про кого-небудь, підтримує когось; захисник. // За релігійними уявленнями, святий, який оберігає, захищає.

Півострів, -ова, -овом, *імен.* – порівняно невелика частина суходолу, що врізається у водні простори, сполучаючись із материком або великим островом.

Різноманіття, -ям, *імен.* – властивість до *прикм. різноманітний* неоднаковість з іншим, несхожість на інше.

Храм, -у, -ом, *імен.* – будівля, де відбуваються богослужіння, релігійні обряди.

Козак, -а, -ом, *імен.* – в Україні у XV–XVIII ст. – вільна людина з кріпосних селян або міської бідноти, що втекла на південні землі України та брала участь у визвольній боротьбі проти татаро-турецьких і польських загарбників; нащадок такої людини.

Будівля, -і, -ею, *імен.* – архітектурна споруда; будова.

Училище, -а, -ем, *імен.* – спеціальний навчальний заклад, що дає середню або неповну середню освіту і певну професію.

Казарма, -и, -ою, *імен.* – спеціальна будівля для розміщення військової частини. // *заст.* Житлове приміщення для робітників при заводах, фабриках.

Вокзал, -у, -ом, *імен.* – будинок залізничної станції або пристані для обслуговування пасажирів.

Обсерваторія, -і, -сю – наукова установа, яка веде астрономічні та геофізичні спостереження й дослідження, а також спеціально обладнаний будинок для проведення цих спостережень.

ЗАВДАННЯ

Позначте правильний варіант відповіді:

1. Місто Миколаїв засноване

- а) 6 грудня 1888 р.;
- б) 27 серпня 1799 р.;
- в) 6 грудня 1788 р.;
- г) 27 серпня 1789 р.

2. Свою назву місто Миколаїв отримало на честь

- а) фортеці Очаків;
- б) Святого Миколая, заступника моряків;
- в) річки Південний Буг;
- г) Чаші Грааля.

3. Миколаїв розташований на перетині річок

- а) Південний Буг та Молочна;
- б) Інгул та Богопілля;
- в) Південний Буг та Інгул;
- г) Соборна та Спаська.

4. У 1803 році затверджено

- а) місто Миколаїв;
- б) перший герб Миколаєва;
- в) підземний храм;
- г) Адміральський будинок.

5. У 70-ті рр. XIX ст. було відкрито

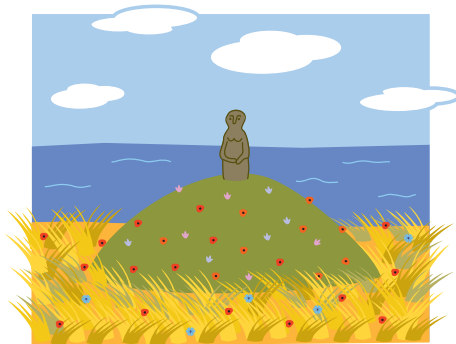
- а) театр Якоба Шеффера;
- б) музей «Старофлотські казарми»;
- в) будівельний коледж;
- г) обсерваторію.

Text 1

THE SACRED CITY

Read the text. Familiarize yourself with the new words. Complete the test

Mykolaiv is the regional centre of the Mykolaiv region, located at the intersection of the Southern (Pivdennyi) Buh and the Inhul rivers. Mykolaiv was founded with the construction of the first **shipyard**. Over time, the town began to grow around the shipyard. The city got its name in memory of the victory on December 6, 1788, when the Turkish **fortress** of Ochakiv was captured on the day of St. Nicholas (St. Mykola), the **patron** saint of sailors. The date of foundation of Mykolaiv is August 27, 1789.

Geographically, Mykolaiv emerged on a convenient **peninsula**, an ancient crossroads where steppe roads joined river routes. On the territory of Ukraine, scientists have identified three places from which ancient Ukrainians observed the cosmos: Kamiana Mohyla on the river Molochna, the hills near Chernihiv on the river Desna, and an area near Mykolaiv on the river Southern Buh.

The oldest settlement on the site of Mykolaiv was the "Dykyi Sad" [Wild Garden] – a settlement of the Final Bronze Age (Bilozerska culture). It is located along the river Inhul (the total area is more than three hectares). The settlement appeared in the late XIII century and functioned until the end of the X century BC. Some scholars believe that the "Dykyi Sad" is the city of the Cimmerians described by Homer in "The Odyssey".

In the cultural and historical **diversity** of the city of Mykolaiv, its important component is the **sacred**. This sacredness is embedded in the toponyms of the city and its surrounding settlements: Bohoiavlensk, Voskresensk, Troitske, Bohopillia, Voznesensk [*Boh* – the God; *Voskresinnia* – the Resurrection; *Troitsia* – the Trinity; *Voznesinnia* – the God's Ascension]. Even an entire district of Mykolaiv, despite numerous renamings, is still called "Spaske" [derived from the verb *to save*]. The sacred theme is also reflected in the old names of the city's streets, such as: Bohorodychna, Nikolska, Rizdviana [*Rizdvo* – Christmas], Soborna [*sobor* – cathedral, union], Spaska.

On ancient maps, the area where Mykolaiv is now located is marked as a place of concentration of **churches**. City legends still tell of an ancient underground temple located at the confluence of the Southern Buh and the Inhul rivers. The temple was built like the Kyiv-Pechersk Lavra, but much larger in size with unique engineering structures and an above-ground **fortress** for protection. In the middle of the XVIII century, the first **Cossack** settlements appeared near the Inhul crossing.

The understanding of the sacredness of the territory on which Mykolaiv is now located is also reflected in the city's coat of arms. In 1803, the first coat of arms of Mykolaiv was approved. The attributes of the bishop's power, the mitre and staff depicted on the coat of arms, are associated with the **patron** saint of the city and sailors, St. Nicholas the Wonderworker, Archbishop of Myrliki. However, some researchers see the silver censer as the Holy Grail Chalice, the cup that Jesus Christ drank from at the Last Supper and into which devotees collected a few drops of the blood of the crucified Saviour. Therefore, the Grail Chalice on the coat of arms could serve as a symbol of the holiness of this territory.

Eighty years under this coat of arms were successful in the life of the city. Mykolaiv was considered to be actively developing and had a large population at that time. During these years, the main **buildings** were created, some of which still exist today: the Admiral's House, where the main commanders of the Black Sea Fleet, military governors and their families lived for a hundred years (now – the Museum of Shipbuilding and Fleet); the Jacob Schaeffer Theatre, which was opened in the 70s of the XIX century [i.e. 1870s] (now – the Mykolaiv Academic Art Drama Theatre); a school for daughters of lower ranks of the Black Sea Fleet, built in 1826 (today it is a building of one of Mykolaiv's medical organizations); the naval crew **barracks** (nowadays the Mykolaiv Building Professional **College** and the Mykolaiv Regional Museum of Local History "Staroflotski Kazarmy" [Old-Fleet Barracks] are located here); the Lutheran church, built in 1852 (returned to the German Lutheran community nowadays); the Mykolaiv **railway station**, built in 1873 (now – a suburban station); and the **observatory**, built in 1829, etc.

VOCABULARY

Священний, -а, -е, -і, /sviashchénnyi/, **sacred** /'seɪ.krɪd/, *adjective* – related to religion, church // considered to possess divine power, to be the object of religious worship.

Суднобудівна верф, -і, -ф'ю, /sudnobudivná verf/, **shipyard** /'ʃɪp.jɑ:d/, *noun* – a set of buildings on the banks of a river or sea where ships are built and repaired.

Фортэця, -і, -ею, /fortétsia/, **fortress** /'fɔ:.trəs/, *noun* – a fortified point with strong capital structures, a permanent garrison, weapons and various supplies designed for long-term circular defence.

Покровитель, -я, -ем, моряків /pokrovýtjel/, **patron** /'peɪ.trən/ (saint) of sailors, *noun* – someone who cares, worries about someone, supports someone; a protector // according to religious beliefs, a saint who protects, protects.

Півострів, -ова, -овом, /pivóstriv/, **peninsula** /pə'ni:n.sjə.lə/, *noun* – a relatively small part of land that cuts into water, connecting to the mainland or a large island.

Різноманіття, -ям, /riznomanítta/, **diversity** /daɪ'vɜ:.sə.ti/, *noun* – property to the adjective *diverse*, being different from another, unlike another.

Храм, -у, ом, /khram/, **church** /tʃɜ:tʃ/, *noun* – a building where worship and religious rites are held.

Козак, -а́, -ом, /kozák/, **Cossack** /'kɒs.æk/, *noun* – in Ukraine, in the XV–XVIII centuries, a free person from serfdom or the urban poor who fled to the southern lands of Ukraine and participated in the liberation struggle against the Tatar-Turkish and Polish invaders; a descendant of such a person.

Будівля, -і, -ею, /budívlia/, **building** /'bɪl.dɪŋ/, *noun* – an architectural structure.

Училище, -а, -ем, /uchýlyshche/, **college** /'kɒl.ɪdʒ/, *noun* – an educational institution in the Russian Empire; now it is a special educational institution that provides secondary or incomplete secondary education and a certain profession.

Казарма, -и, -ою, /kazárma/, **barrack** /'bær.ək/, *noun* – a special building to accommodate a military unit // *old meaning*: living quarters for workers at factories and plants.

Вокзал, -у, -ом, /vokzál/, **railway station** /'reɪl.weɪ 'steɪ.ʃn/, *noun* – a building of a train station or pier for passenger service.

Обсерваторія, -ї, -ею, /observatóriia/, **observatory** /əb'zɜ:.və.t'ɔɪ/, *noun* – a scientific institution that conducts astronomical and geophysical observations and research, as well as a specially equipped building for conducting these observations.

TEST

Choose the right variant of the answer:

1. The city of Mykolaiv was founded on

- a) December 6, 1888;
- b) August 27, 1799;
- c) December 6, 1788;
- d) August 27, 1789.

2. Mykolaiv got its name in honour of

- a) the fortress of Ochakiv;
- b) St. Nicholas, the patron of sailors;
- c) the river Southern Buh;
- d) the Grail Chalice.

3. Mykolaiv is located at the intersection of the following rivers

- a) the Southern Buh and the Molochna;
- b) the Inhul and the Bohopillia;
- c) the Southern Buh and the Inhul;
- d) the Soborna and the Spaska.

4. In 1803, it was approved

- a) the name of Mykolaiv;
- b) the first coat of arms of the city;
- c) a project of an underground church;
- d) the Admiral's House.

5. In the 70s of the XIX century ... was opened

- a) the Jacob Schaeffer Theatre;
- b) the "Staroflotski Kazarmy" Museum;
- c) the building college;
- d) the observatory.

Прочитайте текст. Ознайомтеся з новими словами. Виконайте завдання

Російсько-українська війна на території Миколаєва розпочалася 24 лютого 2022 р., коли о 4:58 російська авіація почала обстрілювати Кульбакінський аеродром. Завдяки перехопленій інформації Головного управління розвідки Міністерства оборони України щодо бомбардування аеродрому, 299-та бригада встигла підняти авіацію в повітря до початку авіанальоту, через що не зазнала втрат.

З першого дня весні колони окупантів почали оточувати міста Миколаїв та Херсон. Російські окупаційні сили, що спробували увійти до Миколаєва, отримавши потужний опір, почали тікати з міста в напрямку м. Баштанки, де їх знищили ЗСУ.

Уранці 2 березня окупанти з різних боків намагалися увійти до Миколаєва. Біля села Калинівка українська артилерія розбила міст, і частина колони росіян відступила до Херсона. У районі села Баловне, де знаходиться Миколаївський міжнародний аеропорт, висадився російський десант з чотирьох гелікоптерів. Зустрічним вогнем ЗСУ він був знищений.

З початку боїв за Миколаїв місцеві мешканці почали знімати дорожні знаки, тому російські спецпризначенці часто губились, і їх брали в полон місцеві жителі. У селі Калинівка тероборона відібрала дві броньовані бойові машини «Тигр» у російських військових. Четверо бійців 10-го батальйону спецпризначення Російської Федерації були затримані та вивезені на допит.

4 березня стало дуже напруженим у боях за Миколаїв. О 10:30 ворожі війська почали наступ на місто з боку Миколаївського глиноземного заводу. Почався бій на території Корабельного району міста, оборону якого тримала 123-я бригада тероборони. Для захисту Миколаєва на невизначений термін було розведено мости. Згодом окупанти припинили обстріли передмістя та залишили Кульбакінський аеродром, проте вирушили в бік Миколаївського авіаремонтного підприємства «НАРП» для передислокації.

7 березня російські війська спробували захопити міжнародний аеропорт Миколаєва. Однак уже до 15:00 захисники міста вибили нападників з аеропорту, а протягом дня відбили ще дві атаки окупантів. Унаслідок ранкового ракетного удару зазнала втрат 79-та окрема десантно-штурмова бригада: ракета «Калібр» влучила в казарму, де спали військові: восьмеро загиблих, восьмеро зниклих безвісти, дев'ятнадцятеро поранених.

Прямі загрози від Миколаєва були відбиті, але тривали його обстріли. 11 березня збройні сили окупантів стріляли зі «Смерчів» і «Градів». У ніч на 12 березня ворожі снаряди потрапили до лікарень, інтернатів та котелень.

18–20 березня російські війська продовжили спроби захопити Миколаїв. Уранці 18 березня окупанти завдали ракетного удару по військовій частині 79-ї окремої десантно-штурмової бригади в Миколаєві. Від вибуху була повністю знищена казарма, у якій перебували українські військові. Унаслідок удару загинули щонайменше 40 осіб. Цього ж дня в мікрорайоні Кульбакіне в Корабельному районі Миколаєва українськими воїнами-десантниками було розбито та знищено один із підрозділів 247-го гвардійського десантно-штурмового Кавказького козачого полку повітряно-десантних військ Збройних сил Російської Федерації. Увечері 19 березня були обстріляні житлові квартали, особливо постраждав мікрорайон Казарського. Незважаючи на відступ російських військ від Миколаєва у напрямку до Херсона, вони продовжували обстрілювати місто з відстані 50–70 км.

20 березня обстріли Миколаєва продовжилися, а бійцями ЗСУ було захоплено найновішу командно-штабну машину Р-149МА1 російської армії, у якій містилися відомості про позиції та сили ворога. 21 березня Миколаїв зазнав серйозних авіаційних ударів з боку російських загартників. Пошкоджено готель «Інгул», лікарню, кілька будинків і автозаправну станцію, де загинуло троє і поранено одну людину. 22 березня був обстріляний морський порт – портова інфраструктура зазнала значних пошкоджень.

29 березня близько 8:45 під час обстрілу Миколаєва російськими окупантами один зі снарядів влучив у будівлю Обласної державної адміністрації. Було зруйновано центральну секцію будівлі з дев'ятого до першого поверху. Загалом у приміщенні Миколаївської обласної державної адміністрації загинуло 37 осіб.

Таким насиченим та воєнно-історичним був березень 2022 р. для Миколаєва, який постійно зазнавав бомбардувань і обстрілів з боку російських окупантів, проте його захисники продовжують завдавати значних втрат ворогові.

З лютого-березня 2022 р., незважаючи на постійні обстріли, Миколаїв стоїть незламною фортецею, яка захищає Південь і всю Україну від російських окупантів. 24 березня 2022 р. Указом Президента України з метою відзначення подвигу, масового героїзму та стійкості громадян, виявлених у захисті своїх міст під час відсічі збройної агресії Російської Федерації проти України, місту Миколаєву було присвоєно відзнаку «Місто-герой України».

Вирушити/вирушати, -у/-аю, -ить/-ає, -ать/-ають, дієсл. – починати йти, їхати; виходити, виїжджати звідки-небудь, прямувати кудись.

Зазнати/зазнавати, -ю, -є, -ють, дієсл. – під дією чого-небудь мати певні зміни у своєму складі; пізнавати щось на власному досвіді, відчувати що-небудь.

Захисник, -а, -ом, -ів, іменн. – той, хто захищає, обороняє, кого-, що-небудь від нападу, удару, замаху, захоплення, ворожих і небезпечних дій.

Знищений, -а, -е, -і, дієприкм. пасивний минулого часу до дієслова *знищити* убиваючи, припиняти існування кого-, чого-небудь, призводити до загибелі, смерті // Руїнувати, псувати що-небудь, ламаючи, рвучи. // Скасовувати, ліквідувати що-небудь.

Зруйнований, -а, -е, -і, дієприкм. пасивний минулого часу до дієслова *зруйнувати* – перетворити на руїни, розбити, розламати. // Порушити цілісність чого-небудь, пошкодити. // Довести до повного розорення, розвалу.

Незламний, -а, -е, -і, прикм., якого не можна розбити, зігнути, зруйнувати дуже міцний. // Якого не можна побороти, скорити, зламати; непереможний. // Якого не можна придушити, зменшити, послабити; наполегливий, завзятий.

Обстріл, -у, -ом, -ів, іменн. – тривала стрільба по якій-небудь цілі.

Опір, опору, опором, іменн. – здатність протистояти, протидіяти кому-, чому-небудь, боротися, змагатися з кимось, з чимось.

Перехоплений, -а, -е, -і, дієприкм. пасивний минулого часу до дієслова *перехопити* – зупинити кого-, що-небудь під час руху. // Затримувати те, що тече. // Наздоганяти в дорозі з метою затримання. // Перегороджувати шлях військам ворога під час війни.

Потужний, -а, -е, -і, прикм., який має велику фізичну силу; дужий, міцний. // Великої сили.

Фортція, -і, -єю, -ць, іменн. – укріплений пункт з міцними капітальними спорудами, постійним гарнізоном, озброєнням та різними запасами, призначений для тривалої кругової оборони. // *перен.* Надійний захист, опора, твердиня.

ЗАВДАННЯ

Позначте правильний варіант відповіді:

1. Перші обстріли Миколаєва розпочалися

- а) 24 лютого 2022 року о 4:58;
- б) 2 березня о 10:30;
- в) 4 березня о 4:58;
- г) 7 березня о 10:30.

2. Російські військові часто губились через те, що

- а) не мали обладнання для навігації;
- б) місцеві мешканці зняли дорожні знаки;
- в) дорожні знаки були переплутані;
- г) питали дорогу в місцевих мешканців.

3. Через ворожі обстріли будівля Обласної державної адміністрації зазнала значних пошкоджень

- а) 7 березня;
- б) 18 березня;
- в) 20 березня;
- г) 29 березня.

4. У захопленій машині Р-149МА1 російської армії знайшли

- а) зброю;
- б) відомості про позиції та сили ворога;
- в) російських військових, перевдягнених в українську форму;
- г) медичне обладнання.

5. 24 березня 2022 р. Указом Президента України місту Миколаєву було присвоєно відзнаку

- а) «Місто-герой України»;
- б) «Герої Миколаєва»;
- в) «Миколаїв – герой України»;
- г) «Миколаїв – незламна фортеця».

Read the text. Familiarize yourself with the new words. Complete the test

Russian-Ukrainian war on the territory of Mykolaiv city began on February 24, 2022, when the Russian aviation started shelling the Kulbakino airfield at 4:58 a.m. Due to the **intercepted** information of Defence Intelligence of the Ministry of Defence of Ukraine on airfield shelling, 299 brigade managed to get the aircraft in the air before the air raid began, thanks to which it did not **incur** any losses.

From the first day of spring the columns of invaders began to surround the cities of Mykolaiv and Kherson. Russian invasion forces that tried to enter Mykolaiv, having received the **strong resistance**, began to escape to Bashtanka town where they were **destroyed** by the Armed Forces of Ukraine (AFU).

On the morning of March 2, the invaders tried to enter Mykolaiv from different directions. Near the village of Kalynivka, Ukrainian artillery destroyed the bridge, and a part of the Russian column retreated to Kherson. The Russian landing force of four helicopters landed near the village of Balovne, where the Mykolaiv International Airport is located. It was destroyed by the AFU counter fire.

From the beginning of the battles for Mykolaiv, the local residents began removing road signs, so Russian special armed forces often got lost and were captured by the locals. In the village of Kalynivka the territorial defence armed forces took from the Russian militaries two "Tigers" (armoured combat vehicles). The four soldiers of the 10th Special Forces battalion of the Russian Federation were detained and taken for interrogation.

March 4 was a very tense day in the battle for Mykolaiv. At 10:30 a.m. the enemy troops began their attack on the city from the direction of the Mykolaiv Alumina Plant. The battle began in the Korabelnyi district of the city, which was defended by the 123rd territorial defence armed brigade. In order to protect Mykolaiv, the bridges in the city were raised for an indefinite period of time. Later the invaders stopped shelling the suburbs and left the Kulbakino airport, instead they **headed** towards the Mykolaiv aircraft repair enterprise "NARP" [acronym for Mykolaiv (Nikolaev) Aircraft Repair Plant] for redeployment.

March 7 was the day when Russian armed forces tried to capture the international airport in Mykolaiv. However, by 3 p.m., the city's **defenders** drove the attackers out of the airport, and during the day they repelled two more attacks made by the invaders. The 79th separate Air Assault Brigade suffered losses at the result of the morning missile attack: a "Kalibr" missile hit the barracks where the soldiers were sleeping. Eight people were killed; eight people went missing and nineteen people were injured.

Direct threats were repelled from Mykolaiv, but its **shelling** continued. On March 11, the city was being shelled with the multiple-launch rocket "Smerch" and "Grad" systems. On the night of March 12, the enemy shells hit hospitals, boarding schools and boiler rooms of the city.

On March 18–20, the Russian troops continued their attempts to capture Mykolaiv. On the morning of March 18, the invaders launched the missile attack on the military unit of the 79th separate Air Assault Brigade in Mykolaiv. The explosion completely destroyed the barracks where the Ukrainian military were stationed. The strike killed at least 40 people. The same day, the Ukrainian paratroopers defeated and destroyed one of the units of the 247th Guard Air Assault Caucasian Cossack Regiment of the airborne troops of the Russian Federation in Kulbakino neighbourhood in Korabelnyi district of Mykolaiv. In the evening of March 19, residential districts of the city were heavily shelled, especially Kazarsky residential district. Despite the retreat of the Russian troops from Mykolaiv toward Kherson, they continued shelling the city from a distance 50–70 km.

On March 20, the shelling of Mykolaiv continued, and the Ukrainian Armed Forces captured the newest command and control vehicle R-149MA1 of the Russian armed forces which contained the information about the positions and the forces of the enemy. On March 21, Mykolaiv suffered from the air strikes of the Russian invaders. The hotel "Inhul", the hospital, several houses and the gas station were damaged, three people were killed, and one person was injured. On March 22, the seaport was shelled, and the port infrastructure was heavily damaged.

On March 29, at about 8:45 a.m., during the shelling of Mykolaiv by the Russian invaders, one of the shells hit the building of the Mykolaiv Regional State Administration. The central section of the building from the ninth to the first floor was **crushed**. In general, 37 people were killed in the Mykolaiv Regional State Administration building.

March 2022 was such an intense and military-historical month for Mykolaiv, which is constantly under bombardment and shelling by the Russian invaders, but its defenders continue to incur significant losses to the enemy.

Since February–March 2022, despite constant shelling, Mykolaiv has been and still is an unbreakable **fortress** protecting the South and the whole of Ukraine from Russian invaders. On March 24, 2022, by the Decree of the President of Ukraine, Mykolaiv was awarded the title of the "Hero City of Ukraine" distinction to recognize the feat, mass heroism and resilience of its citizens defending their city during the repulsion of the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine.

VOCABULARY

Вірушити/вирушати, -у/-ю, -ить/-є, -ать/-ють, /vyrushyty//vyrusháty/, (to) head/hed/, *verb* – to begin to walk, to go; to leave, to depart from somewhere, to go somewhere.

Зазнати/зазнавати, -ю, -є, -ють, /zaznáty//zaznaváty/, (to) incur /m'kz:/, *verb* – under the influence of something to have certain changes in its composition; to recognize something from one's own experience, to feel something.

Захисник, -а, -ом, -і, /zakhysnýk/, defender /dɪ'fen.dəʃ/, *noun* – someone who protects, defends someone, something from attack, blow, attempt to capture, from hostile and dangerous actions.

Знищений, -а, -є, -і, /znyshchenyi/, destroyed /dɪ'strɔɪd/, *participle* – passive past tense of the verb *to destroy* – killing, terminating the existence of someone, something, leading to death, ruin // to destroy, to spoil something by breaking, tearing // to abolish, to eliminate something.

Зруйнований, -а, -є, -і, /zruinóvaniyi/, crushed /krʌʃt/, *participle* – passive past tense of the verb *to ruin* – to turn into shambles, to break, to smash, to crack // to break the integrity of something, to damage.

Незламний, -а, -є, -і, /nezlamnyi/, unbreakable /ʌn'breɪ.kə.bəl/, *adjective* – which cannot be broken, bent, destroyed; very strong // which cannot be overcome, conquered, crushed; invincible // which cannot be suppressed, reduced, weakened; persistent, stubborn.

Обстріл, -у, -ом, -и, /óbstril/, shelling /'ʃel.ɪŋ/, *noun* – prolonged shooting at a target.

Опір, опору, опором, /ópir/, resistance /rɪ'zɪs.təns/, *noun* – the ability to resist, to oppose someone, something, to fight, to compete with someone, something.

Перехоплений, -а, -є, -і, /perekhoplenyi/, intercepted /,m.tə'septɪd/, *participle* – passive past tense to the verb *to intercept* – to stop someone or something in motion // to catch something that is flowing // to overtake on the road in order to detain // to block the way for the enemy troops during a war.

Потужний, -а, -є, -і, /potúzhnyi/, strong /strɒŋ/, *adjective* – having great physical strength; powerful, sturdy // of great strength.

Фортця, -і, -єю, -і, /fortetsia/, fortress /'fɔ:.trəs/, *noun* – a fortified point with strong capital structures, a permanent garrison, weapons and various supplies, designed for long-term circular defence // reliable protection, support, stronghold.

Choose the right variant of the answer:

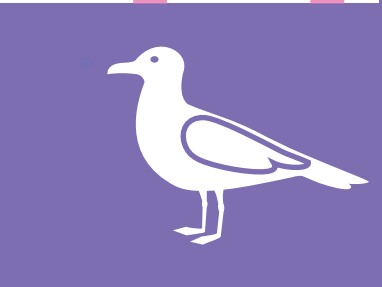

1. The first shelling of Mykolaiv started on
  - a) February 24, at 4:58 a.m.;
  - b) March 2, at 10:30 a.m.;
  - c) March 4, at 4:58 a.m.;
  - d) March 7, at 10:30 a.m.

2. Russian armed forces often got lost because
  - a) they had no equipment for navigating;
  - b) local residents removed road signs;
  - c) road signs were mixed;
  - d) they asked the locals for directions.

3. The building of the Regional State Administration was heavily damaged by the enemy shelling on
  - a) March 7;
  - b) March 18;
  - c) March 20;
  - d) March 29.

4. In the captured vehicle R-149 MA1 of the Russian military forces Ukrainian army forces found
  - a) weapon;
  - b) information about enemy positions and forces;
  - c) Russian soldiers dressed in Ukrainian uniforms;
  - d) medical equipment.

5. On March 24, 2022, by the Decree of the President of Ukraine, the city of Mykolaiv was awarded with the distinction
  - a) "Hero City of Ukraine";
  - b) "Heroes of Mykolaiv";
  - c) "Mykolaiv the hero of Ukraine";
  - d) "Mykolaiv – the unbreakable fortress".

М

И

К

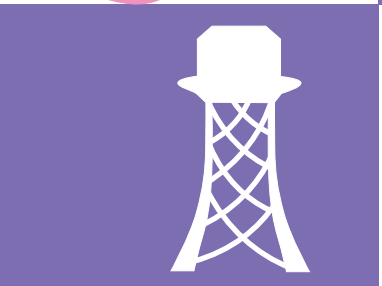
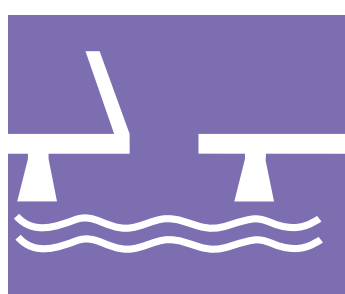
О

АРХИТЕКТУРА МІСТА

Л

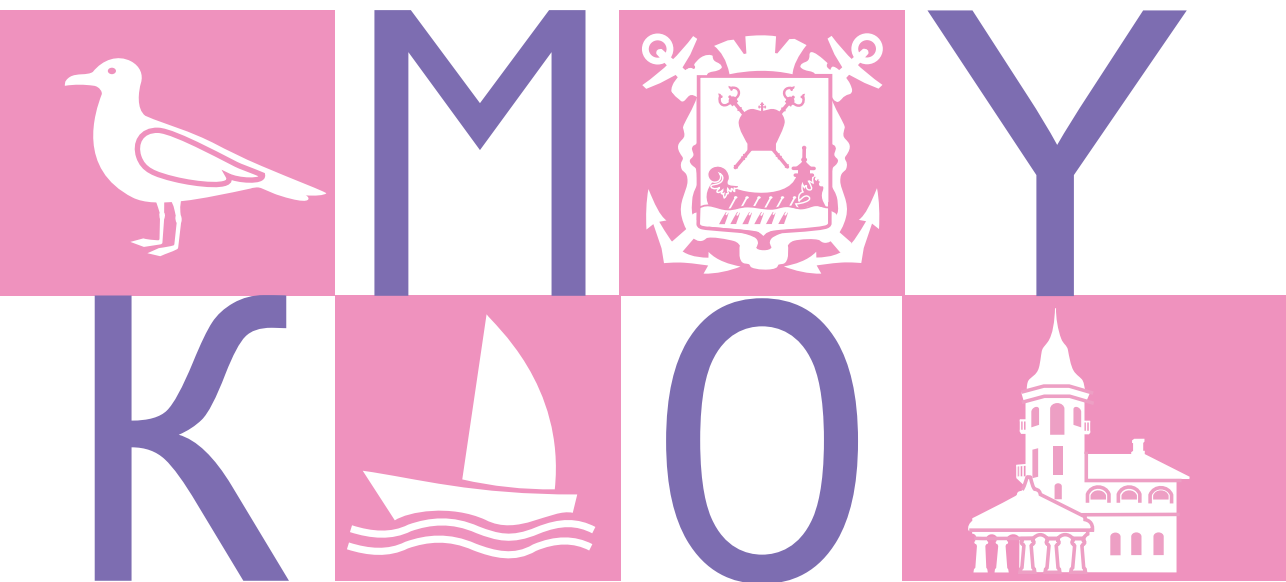
А

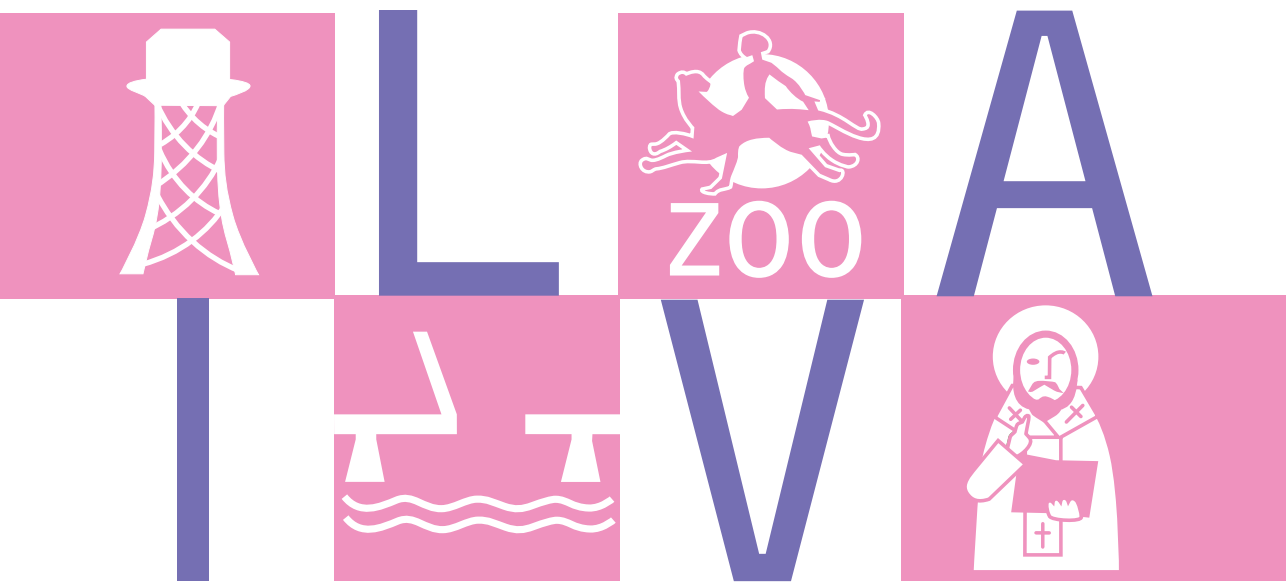
І

В

ARCHITECTURE
OF THE CITY

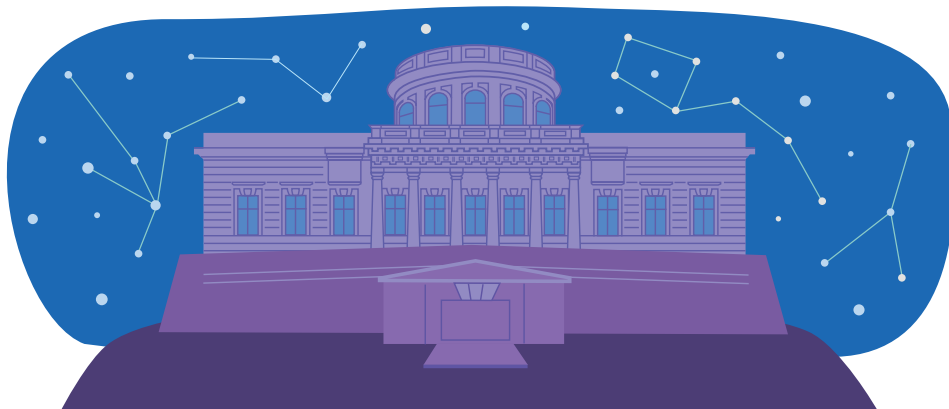
Прочитайте текст. Ознайомтеся з новими словами. Виконайте завдання

Спаське – це найдавніша територія, що була заселена людьми на місці сучасного Миколаєва. У наш час назва «Спаське» має назву «Яхт-клуб». Тут розташовані важливі історичні місця та споруди: Турецький фонтан, Морська астрономічна обсерваторія, Шухівська водонапірна вежа, яхт-клуб, пам'ятник Тарасові Шевченку.

У місцевості, що прилягає до Спаська, знаходиться найвищий пагорб на Миколаївському півострові – Спаський пагорб. Його висота становить 53 метри над рівнем моря. На пагорбі з 1821 по 1829 рр. будували Морську астрономічну обсерваторію. Вона забезпечувала Чорноморський флот морехідними картами. Обсерваторія побудована за проєктом головного архітектора Чорноморського адміралтейства Федора Вунша.

Сучасна територія обсерваторії має площу 7,1 гектара, де розміщено головну будівлю обсерваторії, старі й сучасні астрономічні павільйони, споруди для наукових досліджень і господарські приміщення, паркова зона. У музеї обсерваторії зберігаються унікальні старовинні астрономічні прилади та інструменти: меридіанне коло і переносний вертикальний круг фірми Репсольда, колекція астрономічних годинників XVIII–XIX ст., астрономічні книги XVII–XIX ст.

У 2002 р. обсерваторії присвоєно статус Науково-дослідного інституту. Миколаївська астрономічна обсерваторія є історичним і науковим надбанням України, вона не має аналогів у нашій країні. У світі її можна порівняти тільки з Королівською обсерваторією у Великобританії і Морською Обсерваторією США. У квітні 2007 р. Національна комісія України у справах ЮНЕСКО офіційно повідомила, що Миколаївську астрономічну обсерваторію внесли до списку світової спадщини.

Астрономічна обсерваторія

Миколаївський яхт-клуб – найстаріший яхт-клуб в Україні. Він заснований у 1887 р. з ініціативи ад'ютанта Головного командира Чорноморського флоту і портів Євгенія Голикова та історика Миколи Аркаса. У 1904 р. відбулося урочисте відкриття нового кам'яного будинку Миколаївського яхт-клубу, спорудженого за проєктом миколаївського архітектора Леопольда Родє. Він зберігся до нашого часу.

У районі Спаське також розміщена Шухівська водонапірна вежа міського водогону. Вона була відкрита 1907 року, головний конструктор – Володимир Шухов. Серед переваг водонапірної вежі було те, що вона мала найбільший резервуар та була абсолютно ізольованою від будь-яких сусідніх споруд, а також зовсім не вимагала опалення. Її вага менша за вагу води, яку вона вміщувала. Зараз вежа не використовується за своїм прямим призначенням, але має статус пам'ятника архітектури.

Поняття «Спаське» включає Спаську вулицю біля Бузького лиману, яка виходила до Спаського пагорба, а також сучасний майдан, розташований на перехресті вулиць Нікольська і Таврійська. Раніше вона мала назву Спаська. У наш час це Шевченківський сквер, де височіє пам'ятник Тарасові Шевченку.

Пам'ятник Тарасові Шевченку був відкритий у Миколаєві в 1958 р. (скульптор Іван Діба). Цікаво, що на Миколаївській землі Кобзар був лише три дні (він зупинився в селі Голосково Кривоозерського району в будинку мірошника Франца Яшовського), і незабаром у супроводі пристава його було доставлено до Києва.

Височі́ти, -ію, -іє, -іють, дієсл. – виділятися висотою, підноситися над чим-небудь. // *перен.* Виділятися серед інших визначними досягненнями, видатними особливостями.

Вежа́, -і, -єю, -ж, іменн. – висока вузька споруда, що має висоту, значно більшу за ширину, і будується окремо або як складова частина фортеці, палацу і т. ін. // Вишка для спостереження і передавання сигналів.

Господарський, -а, -е, -і, прикм. – який відає господарством якої-небудь установи, організації; господарська частина. // Стосується предметів домашнього господарства або який використовується в домашньому господарстві. // Пов'язаний із використанням у господарстві.

Лиман, -у, -ом, -ів, іменн. – затока з морською водою в гирлі річки або озеро поблизу моря, іноді багате на грязі з лікувальними властивостями.

Майдан, -у, -ом, -ів, іменн. – велике незабудоване місце в селі або місті.

Мірошник, -а, -ом, -ів, іменн. – власник млина; той, хто працює в млині.

Незабаром, присл. – через деякий час, невеликий період після чого-небудь. // Через короткий період часу, трохи згодом. // У найближчому майбутньому, скоро.

Опалення, -я, -ям, іменн. – система обігрівання приміщень. // Пристрої для обігрівання приміщень.

Пагорб, -а, -ом, -ів, іменн. – височина, часто з пологими схилами; пригір.

Розташований, -а, -е, -і, дієприкм. пасивний минулого часу до дієслова *розташувати* – розмішувати, розкладати, розставляти в якомусь порядку, місці. // Знаходити місце для чого-небудь, вибрати якесь місцеположення.

Споруджений, -а, -е, -і, дієприкм. пасивний минулого часу до дієслова *споруджувати* – будувати, зводити що-небудь. // Робити, виготовляти що-небудь переважно ручним способом; майструвати.

ЗАВДАННЯ

Позначте правильний варіант відповіді:

1. Сучасна назва «Спаське» –

- а) «Спаський пагорб»;
- б) «Миколаївський півострів»;
- в) «Яхт-клуб»;
- г) «Морська астрономічна обсерваторія».

2. Миколаївську астрономічну обсерваторію внесли до списку світової спадщини

- а) 1829 року;
- б) 1904 року;
- в) 2002 року;
- г) 2007 року.

3. Шухівська водонапірна вежа зараз

- а) є частиною міського водопроводу;
- б) потребує опалення для відновлення;
- в) має статус пам'ятника архітектури;
- г) зруйнована.

4. У районі Спаське розташовані

- а) Турецький фонтан, Морська астрономічна обсерваторія, Шухівська водонапірна вежа, яхт-клуб, кафедральний собор Касперівської ікони Божої Матері;
- б) Турецький фонтан, Морська астрономічна обсерваторія, Шухівська водонапірна вежа, яхт-клуб, пам'ятник Тарасові Шевченку;
- в) Морська астрономічна обсерваторія, Шухівська водонапірна вежа, яхт-клуб, пам'ятник Тарасові Шевченку;
- г) Турецький фонтан, Морська астрономічна обсерваторія, Шухівська водонапірна вежа, пам'ятник Тарасові Шевченку.

5. Пам'ятник Тарасові Шевченку створив скульптор

- а) Микола Аркас;
- б) Леопольд Роде;
- в) Іван Диба;
- г) Федір Вунш.

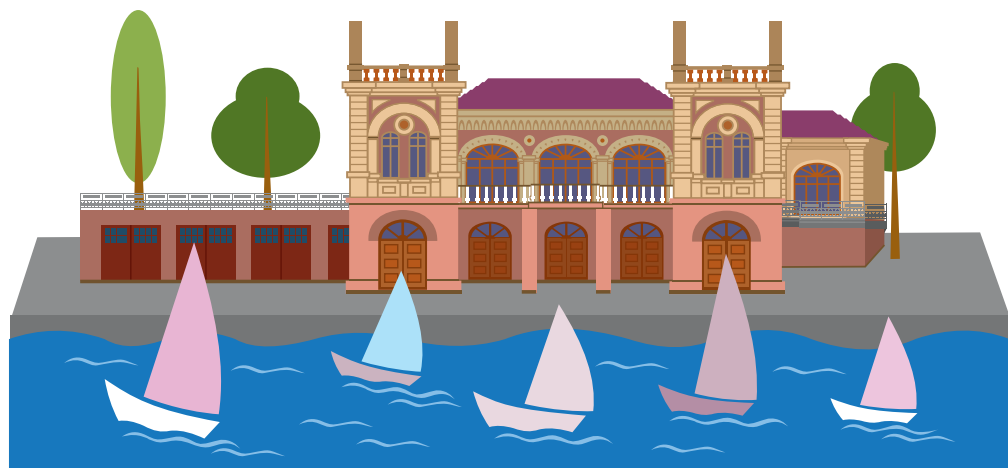
Read the text. Familiarize yourself with the new words. Complete the test

Spaske is the oldest area inhabited by people on the site of modern Mykolaiv. Nowadays, "Spaske" is known as the "Yacht Club". Important historical sites and buildings are **located** here: the Turkish Fountain, the Naval Astronomical Observatory, the Shukhov Water **Tower**, the yacht club, and the monument to Taras Shevchenko.

In the area adjacent to Spaske, there is the highest **hill** on the Mykolaiv peninsula – the Spaskyi Hill. Its height is 53 metres above sea level. The Naval Astronomical Observatory was built on the hill from 1821 to 1829. It provided the Black Sea Fleet with nautical charts. The observatory was designed by the chief architect of the Black Sea Admiralty, Fedir (Theodor) Wunsch.

The present-day territory of the observatory covers an area of 7.1 hectares, where the main building of the observatory, old and modern astronomical pavilions, research facilities and **household** facilities, and a park are located. The observatory museum houses the unique ancient astronomical instruments and devices: a meridian circle and a portable vertical circle made by the Repsold Company, a collection of astronomical clocks of the XVIII–XIX centuries, and astronomical books of the XVII–XIX centuries.

In 2002, the observatory was granted the status of Scientific and Research Institute. The Mykolaiv Astronomical Observatory is a historical and scientific heritage of Ukraine and has no analogues in our country. In the world, it can be compared only with the Royal Observatory of Great Britain and the USA Naval Observatory. In April 2007, the Ukrainian National Commission for UNESCO officially announced that the Mykolaiv Astronomical Observatory was inscribed on the World Heritage List.

The Yacht Club

The Mykolaiv Yacht Club is the oldest yacht club in Ukraine. It was founded in 1887 on the initiative of Yevgeniy Golikov, adjutant to the Commander-in-Chief of the Black Sea Fleet and Ports, and historian Mykola Arkas. In 1904, the new stone building of the Mykolaiv Yacht Club, **constructed** by Mykolaiv architect Leopold Rhode, was inaugurated. It has survived up to this day.

The Shukhov Water Tower of the city water supply system is also located in the Spaske area. It was designed by Vladimir Shukhov and opened in 1907. Among the advantages of the water tower was that it had the largest reservoir and was completely isolated from any neighbouring buildings, and did not require **heating** at all. Its weight was less than the weight of the water it held. Nowadays, the tower is not used for its intended purpose, but has the status of an architectural monument.

The term "Spaske" includes Spaska Street near the Buh Estuary, which led to the Spaskyi Hill, as well as the modern **square** located at the intersection of Nikolska and Tavriiska Streets. It used to be called Spaska. Today it is the Shevchenko Square, where a monument to Taras Shevchenko **is perched**.

The monument to Taras Shevchenko was unveiled in Mykolaiv in 1958 (sculptor Ivan Dyba). Interestingly, Kobzar spent only three days on the Mykolaiv lands (he stayed in the village of Holoskovo, Kryvozersk district, in the house of **miller** Frants Yashovskiy), and soon afterwards, accompanied by a bailiff, he was taken to Kyiv.

VOCABULARY

Височіти, -ю, -є, -ють, /vysochity/, (to) perch /pɜ:tʃ/, *verb* – to stand out in height, to rise above something // *figurative meaning*: to stand out among others by excellent achievements, outstanding features.

Вежа, -і, -єю, -і, /vézha/, tower /taʊə/, *noun* – a tall, narrow structure with a height much greater than the width and built separately or as part of a fortress, palace, etc. // a high construction for surveillance and signal transmission.

Господарський, -а, -є, -і, /hospodárskiy/, household /'haʊs.həʊld/, *adjective* – one that manages the economy of an institution or organization; the economic (household) part // relating to household items or used in the household // related to the use in the household economy.

Лиман, -у, -ом, -и, /lymán/, estuary /'es.tʃu.ə.ri/, *noun* – a bay with seawater at the mouth of a river or a lake near the sea, sometimes rich in mud with healing properties.

Майдан, -у, -ом, -и, /maidán/, square /skweə/, *noun* – a large undeveloped place in a village or city.

Мірошник, -а, -ом, -и, /miróshnyk/, miller /'mɪl.ə/, *noun* – a mill owner; someone who works in a mill.

Незабаром, /nezabárom/, soon afterwards /su:n 'ɑ:f.tə.wədz/, *adverb* – after a while, a short period after something // in a short period of time, a little late // in the near future, soon.

Опалення, -я, -ям, /opálennia/, heating /'hi:.tɪŋ/, *noun* – action by the meaning of *to heat* // heating systems for premises; devices for heating premises.

Пагорб, -а, -ом, -и, /páhorb/, hill /hɪl/, *noun* – upland, often with gentle slopes; foothills.

Розташований, -а, -є, -і, /roztashóvani/, located /ləʊ'keɪtɪd/, *participle* – passive past tense of the verb *to locate* – to place, to arrange, to put in some order or place // to find a place for something, to choose a location.

Споруджений, -а, -є, -і, /sporúdzheniy/, constructed /kən'strʌktɪd/, *participle* – passive past tense of the verb *to construct* – to build, to erect something // to make, to produce something primarily by hand; to tinker.

TEST

Choose the right variant of the answer:

1. The modern name of "Spaske" is

- a) "Spaskyi Hill";
- b) "Mykolaiv peninsula";
- c) "Yacht Club";
- d) "Naval Astronomical Observatory".

2. The Mykolaiv Astronomical Observatory was inscribed on the World Heritage List in

- a) 1829;
- b) 1904;
- c) 2002;
- d) 2007.

3. The Shukhov Water Tower...

- a) is a part of the city water supply system;
- b) needs heating to be repaired;
- c) has the status of an architectural monument;
- d) is ruined.

4. The Spaske area includes

- a) the Turkish Fountain, the Naval Astronomical Observatory, the Shukhov Water Tower, the yacht club, the Cathedral of the Kasperivska Icon of the Mother of God;
- b) the Turkish Fountain, the Naval Astronomical Observatory, the Shukhov Water Tower, the yacht club, the monument to Taras Shevchenko;
- c) the Naval Astronomical Observatory, the Shukhov Water Tower, the yacht club, the monument to Taras Shevchenko;
- d) the Turkish Fountain, the Naval Astronomical Observatory, the Shukhov Water Tower, the monument to Taras Shevchenko.

5. The monument to Taras Shevchenko was created by the sculptor

- a) Mykola Arkas;
- b) Leopold Rhode;
- c) Ivan Dyba;
- d) Fedir Wunsch.

Прочитайте текст. Ознайомтеся з новими словами. Виконайте завдання

Кафедральний собор Касперівської ікони Божої Матері – один з найкращих храмів міста Миколаєва, який у 2010 р. був майже повністю відновлений у первинному вигляді. Належить Миколаївській та Богоявленській єпархії Православної церкви України.

Собор Касперівської ікони Божої Матері присвячений одній з найбільш шанованих чудотворних ікон, яка з 1853 до 1918 рр. щорічно урочисто прибувала до Миколаєва хресним ходом. Мешканці Миколаєва вірили, що саме ця ікона врятувала місто від нападу ворогів під час Кримської війни 1853–1856 рр.

У 1855 р. протоіерей Іоанн Станіславський звернувся до Миколаївського військового губернатора Моріца Бєрха з проханням про будівництво собору на честь порятунку Миколаєва від ворогів. Збір коштів відбувався повільно, і в 1861 р. будівництво ще не розпочалося. На виділеному місці побудували Касперівський молитовний будинок.

Урочисте закладання храму ікони Касперівської Божої Матері відбулося аж у травні 1904 р. Освячення храму відбулося 28 грудня 1908 р., але й після цього будівельні роботи тривали ще декілька років.

У 1922 р. Касперівська церква постраждала під час кампанії з вилучення церковних цінностей на допомогу тим, хто голодував. У лютому 1930 р. з дзвіниці зняли дзвони і відправили на переплавлення для розвитку промисловості. У жовтні 1934 р. під час антирелігійної кампанії храм був закритий, а споруду передано під клуб суднобудівного заводу імені 61 Комунара.

Під час німецької окупації міста в Другій світовій війні в храмі відновили богослужіння, що тривали до 1949 р.

У 1992 р. будівлю храму передали общині Української православної церкви Київського патріархату. Храм отримав статус кафедрального собору Касперівської ікони Божої Матері.

Будівля собору є витягнутим прямокутником у 45 метрів завдовжки і завширшки 22 метри, зорієнтована згідно з православною традицією по лінії захід-схід. Східна стіна завершується трьома напівкруглими апсидами. Із західного боку над входом надбудована дзвіниця висотою 45 метрів. Вона увінчана шатровою покрівлею. Праворуч і ліворуч її обрамляють декоративні бані. Над східною частиною храму надбудований хрест, який вінчає купол. Навколо нього розташовані шість декоративних бань.

Кафедральний собор Касперівської ікони Божої Матері

Стіни храму декоровані різьбленими деталями. Па́перть і вхід віділені сходами і декоративним ганком на різьблених кам'яних колонах. Особливий ефект і чарівливість старовини храмові надає будівельний матеріал, з якого викладені стіни, – це вапняк, що з часом набув темного кольору.

Касперівський храм і до нашого часу дуже вдало вписується в навколишню архітектуру міста: навколо розташовані переважно малоповерхові будинки. І собор став архітектурною домінантою в цій частині міста.

Апси́да, -и, -ою, -ід, імен. – півкруглий виступ церковної будівлі (зовні багатокутний або квадратний), перекритий напівкуполом або замкнутим напівсклепінням.

Ба́ня, -і, -ею, -нь, імен. – опуклий дах, що має форму півкулі; купол. // *перен.* Про сферичну поверхню або предмет такої форми.

Давньо́руський, -а, -е, -і, *прикм.* до словосполучення *Давня Русь*; той, що стосується Київської Русі; те саме, що *давньоукраїнський*

Дзві́ниця, -і, -ею, -і, імен. – вежа для дзвонів на церкві, при церкві або окрема будівля з дзвонами.

Єпа́рхія, -ї, -ею, -й, імен. – церковно-адміністративний округ, яким управляє єпископ.

Завдо́вжки, *присл.* – за довжиною, уздовж (про міру довжини).

Завши́ршки, *присл.* – у ширину, впоперек (про розмір чого-небудь).

Ка́мпанія, -ї, -ею, -ї, імен. – сукупність воєнних операцій у визначений період часу, що мають стратегічну мету. // Сукупність заходів для здійснення якого-небудь важливого громадсько-політичного або господарчого завдання.

Па́тріарха́т, -у, -ом, імен. – форма церковного управління, де вища влада належить патріарху або голові церкви.

Присвя́чений, -а, -е, -і, *дієприкм.* пасивний минулого часу до дієслова *присвятити* – призначати, адресувати або підносити в дар щось кому-небудь. // Витратити на кого-, що-небудь; приділяти.

Про́тоієре́й, -я, -ем, -ї, імен. – священник, ієрей найвищого чину.

Ша́тровий, -а, -е, -і, *прикм.* до *шатро* – легке, розбірне, переважно конусоподібне житло з тканини, шкіри тощо; намет. // *перен.* Верхній видимий простір неба; небо, небозвід.

ЗАВДАННЯ

Позначте правильний варіант відповіді:

1. З 1853 до 1918 років

- а) ікона Божої Матері прибувала до Миколаєва хресним ходом;
- б) тривала Кримська війна;
- в) відбувався збір коштів на Собор Касперівської ікони Божої Матері;
- г) Собор було закрито.

2. Собор Касперівської ікони Божої Матері побудований на честь

- а) святого Миколая;
- б) порятунку міста Миколаєва від ворогів;
- в) хресного ходу;
- г) протоієрея Іоанна Станіславського.

3. У 1992 р. будівлю храму передали

- а) общині Української православної церкви Київського патріархату;
- б) суднобудівного заводу імені 61 Комунара;
- в) миколаївській громаді;
- г) міській владі.

4. Із західного боку над входом надбудована дзвіниця заввишки

- а) 15 метрів;
- б) 22 метри;
- в) 45 метрів;
- г) 49 метрів.

5. Кафедральний собор Касперівської ікони Божої Матері був відновлений у первинному вигляді

- а) 1922 року;
- б) 1949 року;
- в) 1992 року;
- г) 2010 року.

CATHEDRAL OF THE KASPERIVSKA ICON
OF THE MOTHER OF GOD

Read the text. Familiarize yourself with the new words. Complete the test

The Church Cathedral of the Kasperivska Icon of the Mother of God [*Kasperivska* – i.e., from Kasperivka] is one of the best churches in the city of Mykolaiv, which was almost completely restored to its original appearance in 2010. It belongs to the Mykolaiv **Eparchy** of the Ukrainian Orthodox Church.

The Cathedral of the Kasperivska Icon of the Mother of God is **dedicated** to one of the most venerated miraculous icons, which from 1853 to 1918 solemnly arrived in Mykolaiv in a procession every year. Residents of Mykolaiv believed that it was this icon that saved the city from enemy attacks during the Crimean War of 1853–1856.

In 1855, **archpriest** Ioann Stanislavskiyi appealed to Military Governor of Mykolaiv Moritz Berg with a request to build a cathedral in honour of the rescue of Mykolaiv from the enemies. Fundraising was slow, and in 1861 construction had not yet begun. The Kasperivkyi prayer house was built on the allotted site.

The solemn foundation of the Church of the Icon of the Kasperivska Mother of God took place in May 1904. The consecration of the church took place on December 28, 1908, but even after that, construction work continued for several more years.

In 1922, the Kasperivska Church was damaged during a **campaign** to confiscate church property to help those who were starving. In February 1930, the bells were removed from the **bell tower** and sent for remelting for the development of industry. In October 1934, during the anti-religious campaign, the church was closed and the building was transferred to the club of the Shipyard named after 61 Communards.

During the German occupation of the city in World War II, services that continued until 1949 were resumed in the church.

In 1992, the church building was transferred to the community of the Ukrainian Orthodox Church of the Kyiv **Patriarchate**. The church was granted the status of the Cathedral of the Kasperivska Icon of the Mother of God.

The building of the cathedral is an elongated rectangle 45 meters **long** and 22 meters **wide**, oriented according to the Orthodox tradition along the west-east line. The eastern wall is crowned with three semicircular **apses**. On the western side, a 45-meter-high bell tower was built over the entrance. It is crowned with a **tented** roof. It is framed by decorative domes on the right and left. A cross is built over the eastern part of the church, which crowns the dome. Six decorative domes are located around it.

The walls of the church are decorated with carved details. The porch and entrance are marked by stairs and a decorative porch on carved stone columns. The building material of the walls gives the temple a special effect and charm of antiquity – limestone, which has acquired a dark colour over time.

To this day, the Kasperivska Cathedral fits very well into the surrounding architecture of the city: there are mostly low-rise buildings around it. And the cathedral became the architectural dominant in this part of the city.

The Kasperivska icon of the Mother of God

VOCABULARY

Апси́да, -и, -ою, -и, /apsýda/, apse /æps/, *noun* – a semicircular projection of a church building (polygonal or square on the outside), covered by a semi-dome or closed half-dome.

Ба́ня, -і, -єю, -і, /bánia/, dome /dəʊm/, *noun* – a convex roof that has the shape of a hemisphere; a cupola // *figurative meaning*: bout a spherical surface or object of this shape.

Давньору́ський, -а, -е, -і, /davnorúskyi/, ancient Rus' /'em.ʃnt rus' /, *adjective* to the phrase *Ancient Rus'*; referring to Kyivan Rus'; the same as ancient Ukrainian.

Дзвіни́ця, -і, -єю, -і, /dzvinytsia/, bell tower /bel taʊər /, *noun* – a tower for bells on a church, at a church or a separate building with bells.

Єпа́рхія, -ї, -єю, -ї, /yeparkhiia/, eparchy /'epɑ:kɪ/, *noun* – an ecclesiastical and administrative district governed by a bishop.

Завдовжки, /zavdovzhky/, long /lɒŋ/, *adverb* – by length, along (about the measure of length).

Завши́ршки, /zavshyrshky/, wide /waɪd/, *adverb* – in width, across (about the size of something).

Кампа́нія, -ї, -єю, -ї, /kampaniia/, campaign /kæm'peɪn/, *noun* – a set of military operations in a certain period of time that have a strategic goal // a set of measures for the implementation of an important socio-political or economic task.

Патріарха́т, -у, -ом, /patriarkhat/, patriarchate /'peɪtriɑ:kɪt/, *noun* – a form of church government where the highest authority belongs to the patriarch or head of the church.

Присвя́чений, -а, -е, -і, /prysviachenyi/, dedicated /'ded.ɪ.keɪ.tɪd/, *participle* – passive past tense of the verb *to dedicate* – to give, address, or present something to someone as a gift // to spend on someone, something; to devote.

Протоіере́й, -я, -єм, -ї, /protoiieriei/, archpriest /,ɑ:tʃ'pri:st/, *noun* – priest, hierarch of the highest rank.

Шатро́вий, -а, -е, -і, /shatrovyi/, tented /tent/, *adjective* to the noun *tent* – a lightweight, collapsible, mostly cone-shaped dwelling made of fabric, leather; marquee // *figurative meaning*: the upper visible space of the sky; the sky, the firmament.

TEST

Choose the right variant of the answer:

1. From 1853 to 1918

- a) the icon of the Mother of God arrived in Mykolaiv in a procession;
- b) the Crimean War continued;
- c) the fundraising for the Cathedral of the Kasperivska Icon of the Mother of God was held;
- d) the Cathedral was closed.

2. The Cathedral of the Kasperivska Icon of the Mother of God was built in honour of

- a) St. Nicholas;
- b) saving the city of Mykolaiv from enemies;
- c) a procession;
- d) archpriest Ioann Stanislavskiy.

3. In 1992, the church building was transferred to

- a) the community of the Ukrainian Orthodox Church of the Kyiv Patriarchate;
- b) the Shipyard named after 61 Communards;
- c) the Mykolaiv community;
- d) the city authorities.

4. On the western side, a bell tower with a height of ... was built.

- a) 15 meters;
- b) 22 meters;
- c) 45 meters;
- d) 49 meters.

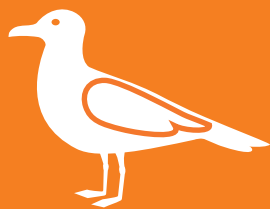
5. The Cathedral of the Kasperivska Icon of the Mother of God was restored in its original form in

- a) 1922;
- b) 1949;
- c) 1992;
- d) 2010.

М

И

К

О

ВИЗНАЧНІ ПОСТАТІ

Л

А

І

ZOO

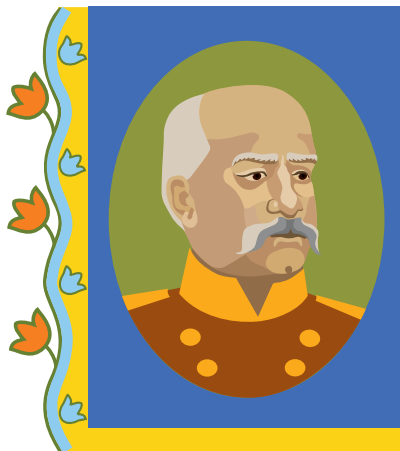
В

PROMINENT PERSONALITIES

Прочитайте текст. Ознайомтеся з новими словами. Виконайте завдання

Український історик, композитор, громадсько-політичний діяч, народився 7 січня 1853 року в Миколаєві, де й прожив усє життя. Закінчив Новоросійський університет в Одесі в 1875 році. У 1875–1898 роках служив у морському відомстві в Миколаєві.

Микола Аркас був надзвичайно талановитою людиною, тож мав значний успіх у різних сферах діяльності. Зазвичай, згадують про три вагомі праці Миколи Аркаса. Першою варто назвати його книгу «Історія України-Русі». Це перша історія України, видана в

1908 році в Петербурзі українською мовою. Праця мала визнання на той час і популярна й досі.

Друга важлива праця Миколи Аркаса – це опера «Катерина» (1891 р.) за сюжетом однойменної поеми Тараса Шевченка, Серед інших музичних творів – записи та обробки народних пісень, романсів тощо. Проте, на жаль, крововилив у мозок, а тоді невиліковний параліч правої руки не дали митцю змоги більше сісти за фортепіано. Опера «Катерина» залишилася єдиною у творчому доробку Миколи Аркаса як композитора. До самої смерті він продовжував цікавитися українським музичним фольклором, як і раніше, запрошував на гастролі до Миколаєва кобзарів і бандуристів з усієї України.

Третьою важливою працею Миколи Аркаса була громадська організація – миколаївська «Просвіта», для створення та діяльності якої він доклав багато зусиль, а також власних коштів. В умовах підозри і недовір'я царської влади до «просвіт» не уникнув їх і Микола Аркас за його зв'язки з багатьма діячами українського національно-культурного руху, спілкування з кобзарями, бандуристами, участь у відкритті в 1903 р. пам'ятника Іванові Котляревському в Полтаві.

Товариство «Просвіта» мало в Миколаєві попередника – «Інгульську громаду», засновану таємно в 1880 р. Проіснувавши недовго, залишила певний слід в українському духовному житті краю. Під впливом революційних подій 1905–1907 рр., концертів бандуристів, кобзарів, а також лекцій стала відчутною гостра потреба і можливість створення культурно-просвітницького об'єднання. З ініціативи Миколи Аркаса група ентузіастів на початку 1907 р. створює «Просвіту» в Миколаєві, 16 лютого її було зареєстровано.

25 лютого 1907 р. збори товариства обрали Миколу Аркаса головою «Просвіти». Незабаром товариство об'єднувало понад 100 осіб. Активно працювали в ньому дружина Аркаса Ольга, син Микола. Однак «Просвіта» зовсім не замкнулася у вузькі національні українські рамки. Її членом міг бути представник будь-якої національності.

Дбаючи про національний розвиток представників інших народів, «Просвіта» боролася за впровадження української мови в освіту. На кошти її керівника збудована і утримувалася школа з рідною мовою викладання в селі Христофорівці, така ж школа працювала на його видатки протягом двох років (до смерті Миколи Аркаса) у селі Богданівка.

Матеріальні нестатки, у яких жив Микола Аркас останні роки, переслідували родину й після його смерті 13 березня 1909 р. Для поховання продали останні залишки маєтку. Більше 10 тисяч миколаївців провели в останню путь славу і гордість України.

Бандури́ст, -а, -ом, -ів, імен. – музикант, який грає на бандурі, або співак, що акомпанує собі на бандурі. // В Україні з давніх часів мандрівний народний співець, що акомпанував собі на бандурі й нерідко сам складав пісні та думи.

Відомство, -а, -ом, -ств, імен. – галузь державного управління й сукупність установ, які її обслуговують.

Впрова́дження, -я, -ям, -нь, імен. за значенням до *впрова́джувати / впрова́дити* – надавати певного стану. // Уводити що-небудь у дію, у практику. // Уводити когось куди-небудь.

Громада, -и, -ою, -ад, імен. – група людей, об'єднаних спільністю становища, інтересів і т.ін. // Об'єднання людей, що ставить перед собою спільні завдання; організація. // В Україні поземельне селянське об'єднання, а також збори членів цього об'єднання.

Кобзар, -я, ем, -ів, імен. Український народний співець, що супроводить свій спів грою на кобзі.

Кошти, -ів, -ам, імен. – гроші, капітал, матеріальні цінності. // Те саме, що витрати.

Невиліко́вний, -а, -е, -і, прикм. – якого не можна вилікувати. // Який не піддається лікуванню. // *перен.* Якого не можна позбутися.

Недо́вір'я, -я, -ям, імен. – відсутність довір'я, підозріле ставлення до кого-, чого-небудь. // Сумнів у достовірності, правдивості.

Одно́йменний, -а, -е, -і, прикм. – який має те саме ім'я, ту саму назву.

Просві́та, -и, -ою, імен. – культурно-освітня громадська організація в Україні, заснована в 1868 р. у Львові з метою поширення освіти серед народу. // Те саме, що освіта.

Уникну́ти/уника́ти, -у/-а́ю, -е/-а́є, -уть/-а́ють, дієсл. – намагатися відсторонитися від якихось дій, участі в якійсь справі, роботі. // З певних причин не вживати, не використовувати чого-небудь, утримуватися від чого-небудь, обходитися без чогось. // Намагатися не спілкуватися з ким-небудь, цуратися когось, не бажати чогось.

ЗАВДАННЯ

Позначте правильний варіант відповіді:

1. Микола Аркас усе життя прожив у

- а) Миколаєві;
- б) Одесі;
- в) Христофорівці;
- г) Богданівці.

2. Книга «Історія України-Русі» видана

- а) 1891 року;
- б) 1903 року;
- в) 1908 року;
- г) 1907 року.

3. Другою важливою роботою Миколи Аркаса є

- а) книга «Історія України-Русі»;
- б) опера «Катерина»;
- в) товариство «Просвіта»;
- г) товариство «Інгульська громада».

4. Товариство «Просвіта» було зареєстровано

- а) 7 січня 1891 року;
- б) 16 лютого 1903 року;
- в) 16 лютого 1907 року;
- г) 25 лютого 1907 року.

5. На похорон Миколи Аркаса прийшли понад

- а) сто миколаївців;
- б) тисяча миколаївців;
- в) п'ять тисяч миколаївців;
- г) десять тисяч миколаївців.

Text 1

MYKOLA ARKAS

Read the text. Familiarize yourself with the new words. Complete the test

Ukrainian historian, composer, social and political activist, was born on January 7, 1853 in Mykolaiv where he lived all his life. He graduated Novorossiysk University in Odesa in 1875. In 1875–1898 he served in the naval **ministry** in Mykolaiv.

Mykola Arkas was an extremely talented person, so he was very successful in various fields of activity. People usually mention three significant works of Mykola Arkas. The first one to be mentioned is his book "Istoriia Ukrainy-Rusi" [History of Ukraine-Rus']. It is the first history of Ukraine published in Ukrainian language in St. Petersburg in 1908. The work was very successful at that time, and it is still popular.

The second significant work of Mykola Arkas is the opera "Kateryna" [Catherine] (1891) based on the poem **with the same name** written by Taras Shevchenko. The other musical works include recordings and arrangements of folk songs, romances, etc. However, unfortunately, the cerebral haemorrhage and then the **incurable** paralysis of his right arm prevented the artist from sitting at the piano anymore. The opera "Kateryna" remains the only one in the creative activity of Mykola Arkas as the composer. Until his death, he continued to be interested in Ukrainian musical folklore, and as before, he was inviting **kobzars** and **bandura players** from all over Ukraine to the tour held in Mykolaiv.

The third important work of Mykola Arkas was the public organization Mykolaiv "**Prosvita**" [Enlightenment] for creating and functioning of which he put both much effort and money. Under the conditions of suspicion and **distrust** of tsar regime to "prosvitas" Mykola Arkas did not **avoid** them either because of his ties with many figures of the Ukrainian national and cultural movement, his communication with kobzars and bandura players, and also because of his participation in the unveiling of the monument to Ivan Kotliarevsky in Poltava in 1903.

The public organization "Prosvita" had its predecessor – "Inhul **Community**" founded secretly in 1880. Although it did not exist for long, it left a certain trace in the Ukrainian spiritual life of the region. Under the influence of the revolutionary events of 1905–1907, the concerts of bandura players, kobzars, and also lectures, the urgent need and the opportunity to create a cultural and educational association became apparent. At the initiative of Mykola Arkas, the group of enthusiasts created "Prosvita" in Mykolaiv in early 1907, and it was registered on February 16.

On February 25, 1907, the public organization's meeting elected Mykola Arkas the

chairman of "Prosvita". Soon this public organization consisted of more than 100 members. Mykola Arkas's wife Olha and his son Mykola actively worked there. However, "Prosvita" was not at all confined to the narrow national Ukrainian boundaries. The representative of any nationality could become its member.

Caring for the national progress of representatives of other nationalities, "Prosvita" was struggling for the **implementation** of the Ukrainian language in education. The school with the native language of teaching in the village Khrystoforivka was built and maintained at the **expanses** of its head, and the same school was functioning at his expense for two years (until Mykola Arkas's death) in the village Bohdanivka.

The material deprivation in which Mykola Arkas was living in during his last years of life haunted the family after his death on March 13, 1909. The last remnants of the estate were sold for his burial. More than 10 thousand citizens of Mykolaiv came to send off the glory and pride of Ukraine.

VOCABULARY

Бандури́ст, -а, -ом, -и, /bandurýst/, bandura player /bæn'du:rə'plei.əʃ/, *noun* – a musician who plays the bandura or a singer who accompanies himself on the bandura // in Ukraine, since ancient times, he was a traveling folk singer who accompanied himself on the bandura and often composed songs and dumas himself.

Ві́домство, -а, -ом, /vídomstvo/, ministry /'mɪn.ɪ.stri/, *noun* – a branch of public administration and the set of institutions that serve it.

Впрова́дження, -я, -ям, /vprovádzhennia/, implementation /,ɪm.pli.men'teɪ.ʃn/, *noun* – action by the meaning of *to implement* – to give a certain state // to put something into action, into practice // to lead someone somewhere.

Грома́да, -и, -ою, /hromáda/, community /kə'mju:.nə.ti/, *noun* – a group of people united by a common position, interests, etc. // an association of people who set themselves common goals; an organization // in Ukraine, a landed peasant association, as well as a meeting of members of this association.

Кобза́р, -я, ём, -і, /kobzár/, kobzar /'kɔ:bzɑ:ʃ/, *noun* – a Ukrainian folk singer who accompanies his singing by playing the kobza.

Ко́шти, -ів, -ам, /kóshty/, expenses /ɪk'spæns/, *noun* – money, capital, material values // the same as costs.

Неви́ліковний, -а, -е, -і, /nevylikóvnyi/, incurable /ɪn'kjʊə.rə.bəl/, *adjective* – which cannot be cured // that cannot be removed.

Недо́вір'я, -я, -ям, /nedovíria/, distrust /dɪ'strɑst/, *noun* – lack of trust, suspicious attitude toward someone or something // doubt about reliability, truthfulness.

Одно́йменний, -а, -е, -і, /odnoiménniy/, with the same name /wɪð ði: sem neɪm/, *adjective* – which has the same name, the same title.

Просві́та, -и, -ою, /prosvíta/, Prosvita /prɒs'vɪta/, *noun* – a cultural and educational public organization in Ukraine, founded in 1868 in Lviv to spread education among the people // same as education.

Уникну́ти/уника́ти, -у/-ю, -е/-є, -уть/-ють, /unýknyty//unykáty/, (to) avoid /ə'vɔɪd/, *verb* – to try to withdraw from some actions, participation in some business, work // for some reason, not to use, not to utilize something, to refrain from something, to do without something // to try not to communicate with someone, to avoid someone, not to want something.

TEST

Choose the right variant of the answer:

1. Mykola Arkas all his life lived in
  - a) Mykolaiv;
  - b) Odesa;
  - c) Khrystoforivka;
  - d) Bohdanivka.

2. The book "Istoriia Ukrainy-Rusi" was published in
  - a) 1891;
  - b) 1903;
  - c) 1908;
  - d) 1907.

3. The second important work of Mykola Arkas is
  - a) the book "Istoriia Ukrainy-Rusi";
  - b) the opera "Kateryna";
  - c) the public organization "Prosvita";
  - d) the public organization "Inhul Community".

4. The public organization "Prosvita" was registered on
  - a) January 7, 1891;
  - b) February 16, 1903;
  - c) February 16, 1907;
  - d) February 25, 1907.

5. The funeral of Mykola Arkas was attended by more than
  - a) one hundred citizens of Mykolaiv;
  - b) one thousand citizens of Mykolaiv;
  - c) five thousand citizens of Mykolaiv;
  - d) ten thousand citizens of Mykolaiv.

Прочитайте текст. Ознайомтеся з новими словами. Виконайте завдання

Юрій Гаврилович Бойко-Блохін – український і німецький науковець, габілітований доктор, професор Людвіг-Максиміліянського університету, професор Українського вільного університету в Мюнхені, академік.

Народився професор 25 квітня 1909 р. в Миколаєві в родині робітників. Після закінчення школи у 1927 р. вступив до Миколаївського інституту народної освіти. Згодом у 1931 р. закінчив Одеський інститут професійної освіти.

У 1932–1933 рр. Юрій Бойко-Блохін викладав українську мову і літературу, а в 1933 р. вступив до аспірантури Харківського інституту літератури імені Т.Г. Шевченка й одночасно працював у комісії з підготовки ювілейного видання творів Тараса Шевченка. Написав «Історію України» за творами Миколи Аркаса та Михайла Грушевського для учнів і вчителів шкіл. Заснував молодіжну організацію «Юначий гарт», яку незабаром заборонила влада. У часи більшовицької влади зазнав репресій за свої націоналістичні переконання, які втілював у науковій роботі й змушений був емігрувати до Німеччини.

Наукова і політична діяльність Юрія Бойка-Блохіна в німецькому світі розпочалася в 50-х рр. ХХ ст., коли його прийняли до складу Українського вільного університету в Мюнхені. У 1952 р. професора обирають деканом філософського факультету. У цей час він пише низку наукових праць, а саме: «Шевченко і Москва», «Белінський і українське національне відродження», «Історія українського письменства».

Професор Юрій Бойко-Блохін як громадянин Німеччини долучається до різних наукових, політичних і громадських організацій, де засвідчує існування української нації, її мови, історії та культури й намагається піднести її, де це можливо, на рівень західноєвропейської.

У 1962 р. Юрія Бойка-Блохіна обирають на посаду ректора Українського вільного університету. Пізніше він разом зі своєю дружиною, професоркою Олександрою Сулимою-Блохіною, був змушений покинути роботу в Українському вільному університеті. З 1965 р. стає професором-гостем русистики Людвіг-Максиміліянського університету за умови, що він буде мати дозвіл на викладання історії української літератури німецькою мовою. Його викладання давало розуміння суспільної та релігійної проблематики в українській літературі ХІХ ст. на тлі європейських духовних течій. Юрій Бойко-Блохін був першим професором післявоєнної Німеччини, що в німецькому університеті викладав україністику.

У Людвіг-Максиміліянському університеті професор часто виступав із лекціями на політичні та наукові теми в різних німецьких університетах. Він робив усё необхідне, щоб донести правду про Україну та її загарбників. Мав широке коло спілкування та авторитет серед німців.

11–12 квітня 1983 р. в Мюнхені відбулася небуденна подія: тут проходила наукова конференція на тему «Українська романтика і неоромантика на тлі європейської літератури». Організатором цього заходу був Юрій Бойко-Блохін. Під час конференції він розповів про історію української літератури і мови, про її постійні утиски, зокрема згадав російського міністра внутрішніх справ 60-х рр. XIX ст. Валюєва і його циркуляр про заборону української мови.

У 60–80-х рр. XX ст. професор Юрій Бойко-Блохін розгорнув широку діяльність для популяризації україністики, і німецькі вчені, зацікавлені цим питанням, почали поширювати її в різних університетах. Він сам організовує читання лекцій з української літератури.

Юрій Бойко-Блохін за своє життя зробив усё можливе для того, щоб європейський світ дізнався правдиву українську історію. Будучи активним політичним діячем у німецькому світі, він продовжував виборювати для Батьківщини гідне місце в європейському світі.

Більшовицький, -а, -е, -і, *прикм.* до іменника *більшовік* – послідовник більшовизму, член більшовицької партії.

Вибóрювати/вибороти, -юю/-ю, -ює/-є, -юють/-уть, *дієсл.* – боротися за щось; здобувати щось затаєю боротьбою; здобувати щось унаслідок наполегливої праці, докладаючи багато зусиль.

Відрóдження, -я, -ям, *імен.* – розквіт, піднесення чого-небудь, що було в стані занепаду або на низькому рівні розвитку. // Відновлення, відбудова чогось зруйнованого, знищеного.

Втілювати/втїлити, -юю/-ю, -ює/-ить, -юють/-ять, *дієсл.* – здійснювати, реалізовувати в конкретній формі певну думку, задум тощо; виражати в матеріальній формі. // Бути виявом, вираженням чого-небудь; відбивати в собі.

Заборóна, -и, -ою, -рón, *імен.* – наказ не робити чого-небудь.

Зму́шений, -а, -є, -і, *дієприкм.* пасивний минулого часу до дієслова *змушувати/змусити* // Який мусить, повинен через певні причини, обставини робити що-небудь.

Існува́ння, -я, -ям, *імен.* Буття; наявність кого-, чого-небудь у дійсності. // Життя, спосіб життя.

Небудéнний, -а, -є, -і, *прикм.* – який чимось виділяється серед інших; незвичайний, особливий.

Переко́нання, -я, -ям, *імен.* – дія за значенням *перекона́ти* – доводити що-небудь комусь, змушувати кого-небудь повірити у щось, погодитися з ким-, чим-небудь. // Виявлятися, бути переконливим доказом, свідченням чого-небудь; бути достатнім для переконання когось у чому-небудь.

У́тиски, -ів, -ам, *імен.* – насильне, несправедливе обмежування чіїх-небудь прав і дій.

ЗАВДАННЯ

Позначте правильний варіант відповіді:

1. Юрій Бойко-Блохін народився в

- а) Миколаєві;
- б) Одесі;
- в) Києві;
- г) Мюнхені.

2. Молодіжна організація, яку заснував Юрій Бойко-Блохін, називалася

- а) «Історія українського письменства»;
- б) «Українська романтика і неоромантика»;
- в) «Юначий гарт»;
- г) «Белінський і українське національне відродження».

3. Дружина Юрія Бойка-Блохіна мала ім'я

- а) Оксана;
- б) Олександра;
- в) Олена;
- г) Олеся.

4. Наукова конференція «Українська романтика і неоромантика на тлі європейської літератури», яку організував Юрій Бойко-Блохін, відбулася

- а) 25 квітня 1909 року;
- б) 11–12 квітня 1962 року;
- в) 25 квітня 1965 року;
- г) 11–12 квітня 1983 року.

5. У 60–80-х рр. ХХ ст. професор Юрій Бойко-Блохін розгорнув широку діяльність для популяризації

- а) української мови та культури;
- б) російської мови та культури;
- в) німецької мови та культури;
- г) польської мови та культури.

Read the text. Familiarize yourself with the new words. Complete the test

Yurii Havrylovych Boiko-Blokhin (*German*: Jurij Bojko-Blochyn) is a Ukrainian and German scholar, habilitated doctor, professor at Ludwig Maximilian University, professor at the Ukrainian Free University in Munich, and academician.

The professor was born on April 25, 1909, in Mykolaiv in a working-class family. After graduating from high school in 1927, he entered the Mykolaiv Institute of Public Education. Later, in 1931, he graduated from the Odesa Institute of Vocational Education.

In 1932–1933, Yurii Boiko-Blokhin taught Ukrainian language and literature, and in 1933 he entered the postgraduate program at the Taras Shevchenko Institute of Literature in Kharkiv and at the same time worked in the commission for the preparation of the anniversary edition of Shevchenko's works. He wrote "Istoriia Ukrainy" [History of Ukraine] based on the works of Mykola Arkas and Mykhailo Hrushevsky for schoolchildren and teachers. He founded the youth organization "Yunachyi Hart" [Youth Hardening], which was soon banned by the authorities. Under Bolshevik rule, he was repressed for his nationalist **convictions**, which he **embodied** in his scientific work, and was **forced** to emigrate to Germany.

Yurii Boiko-Blokhin's scientific and political activity in the German world began in the 50s of the XX century, when he was accepted to the Ukrainian Free University in Munich. In 1952, the professor became elected dean of the Faculty of Philosophy. At that time, he wrote a number of scientific works, namely "Shevchenko i Moskvá" [Shevchenko and Moscow], "Bielínskyi i ukráínske natsionálne vidródzhennia" [Bielinskyi and the Ukrainian National **Revival**], and "Istóriia ukráínskoho pysménstva" [History of Ukrainian Writing].

As a German citizen, Professor Yurii Boiko-Blokhin was involved in various scientific, political, and public organizations, where he promoted the **existence** of the Ukrainian nation, its language, history, and culture, and tries to raise it to the level of the Western European nation, where possible.

In 1962, Yurii Boiko-Blokhin became elected rector of the Ukrainian Free University. Later, he and his wife, Professor Oleksandra Sulyma-Blokhina, were forced to resign from the Ukrainian Free University. In 1965, he became a visiting professor of Russian studies at Ludwig Maximilian University, on the condition that he would be allowed to teach the history of Ukrainian literature in German. His teaching provided an understanding of social and religious issues in XIX-century Ukrainian literature against the background of European spiritual trends. Yurii Boiko-Blokhin was the first professor in postwar Germany to teach Ukrainian studies at a German university.

At Ludwig Maximilian University, he was a frequent lecturer on political and scientific topics at various German universities. He did everything necessary to convey the truth about Ukraine and its occupiers. He had a wide circle of contacts and authority among Germans.

On April 11–12, 1983, an **unprecedented** event took place in Munich: a scientific conference on "Ukrainian romanticism and neo-romanticism against the background of European literature" was held there. The event was organized by Yurii Boiko-Blokhin. During the conference, he spoke about the history of Ukrainian literature and language, its constant **oppression**, and in particular mentioned the Russian Minister of Internal Affairs of the 60s of the XIX century Valuev and his circular on the **prohibition** on the Ukrainian language.

In the 60–80s of the XX century, Professor Yurii Boiko-Blokhin was active in popularizing Ukrainian studies, and German scholars interested in this issue began to spread it in various universities. He organizes lectures on Ukrainian literature on his own.

During his lifetime, Yurii Boiko-Blokhin did everything possible to ensure that the European world knew the true history of Ukraine. As an active political figure in the German world, he continued to **fight for** a proud place for his homeland in the European world.

Ukrainian Free University

Munich

VOCABULARY

Більшови́цький, -а, -е, -і, /bilshovýtskyi/, Bolshevik /'bɒl.ʃə.vɪk/, *adjective* to the noun *Bolshevik* – follower of Bolshevism, member of the Bolshevik Party.

Ви́борювати/ви́бороти, -юю/-ю, -ює/-є, -юють/-уть, /vybóriuvaty//výboroty/, (to) fight for /faɪt fɔ:r/, *verb* – to fight for something; to obtain something by persistent struggle; to obtain something as a result of hard work, putting in a lot of effort.

Відродження, -я, -ям, /vidródzhennia/, revival /rɪ'vaɪ.vʰl/, *noun* – flourishing, rise of something that was in a state of decline or at a low level of development // restoration, rebuilding of something ruined, destroyed.

Втілювати/втілити, -юю/-ю, -ює/-ить, -юють/-ять, /vtíliuvaty//vtílyty/, embody /ɪm'bɒd.i/, *verb* – to carry out, realize in a specific form a certain idea, plan, etc.; to express in a material form // to be a manifestation, expression of something; to reflect in oneself.

Заборо́на, -и, -юю, -и, /zaboróna/, prohibition /,prəʊ.ɪ'bjʊ.ʰn/, *noun* – an order not to do something.

Зму́шений, -а, -е, -і, /zmúshenyi/, forced /fɔ:st/, *participle* – passive past tense of the verb *to force* // someone who has to do something for some reason or circumstance.

Існува́ння, -я, -ям, /isnuvánnia/, existence /ɪg'zɪs.tʰns/, *noun* – being; the presence of someone or something in reality // life, a way of life.

Небуде́нний, -а, -е, -і, /nebudénniyi/, unprecedented /ʌn'pres.ɪ.den.tɪd/, *adjective* – that stands out among others in some way; unusual, special.

Переко́нання, -я, -ям, /perekonánnia/, conviction /kən'vɪk.ʃʰn/, *noun* – action that means *to convince* – to prove something to someone, to make someone believe in something, to agree with someone, something // to prove, to be convincing evidence, evidence of something; to be sufficient to convince someone of something.

Ўтиски, -ів, -ам, /útysk/, oppression /ə'pref.ʰn/, *noun* – violent, unfair restriction of someone's rights and actions.

TEST

Choose the right variant of the answer:

1. Yurii Boiko-Blokhin was born in

- a) Mykolaiv;
- b) Odesa;
- c) Kyiv;
- d) Munich.

2. The youth organization founded by Yurii Boiko-Blokhin was called

- a) "Istoriia Ukrainy" [History of Ukraine];
- b) "Ukrainska Romantyka i Neoromantyka" [Ukrainian Romanticism and Neoromanticism];
- c) "Yunachyi Hart" [Youth Hardening];
- d) "Bielínskyi i ukráínske natsionálne vidródzhennia" [Bielinskyi and the Ukrainian National Revival].

3. The name of Yurii Boiko-Blokhin's wife was

- a) Oksana;
- b) Oleksandra;
- c) Olena;
- d) Olesia.

4. The scientific conference on "Ukrainian romanticism and neo-romanticism against the background of European literature" organised by Yurii Boiko-Blokhin was held on

- a) April 25, 1909;
- b) April 11–12, 1962;
- c) April 25, 1965;
- d) April 11–12, 1983.

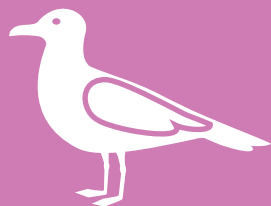
5. In the 60–80s of the XX century, Professor Yurii Boiko-Blohin launched a wide range of activities to popularize

- a) the Ukrainian language and culture;
- b) the Russian language and culture;
- c) the German language and culture;
- d) the Polish language and culture.

М

И

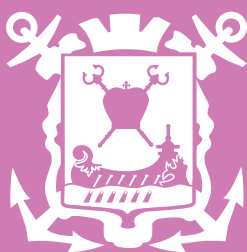
К

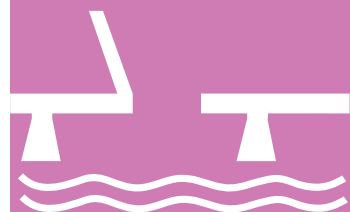
О

КУЛЬТУРА ТА ОСВІТА

Л

А

І

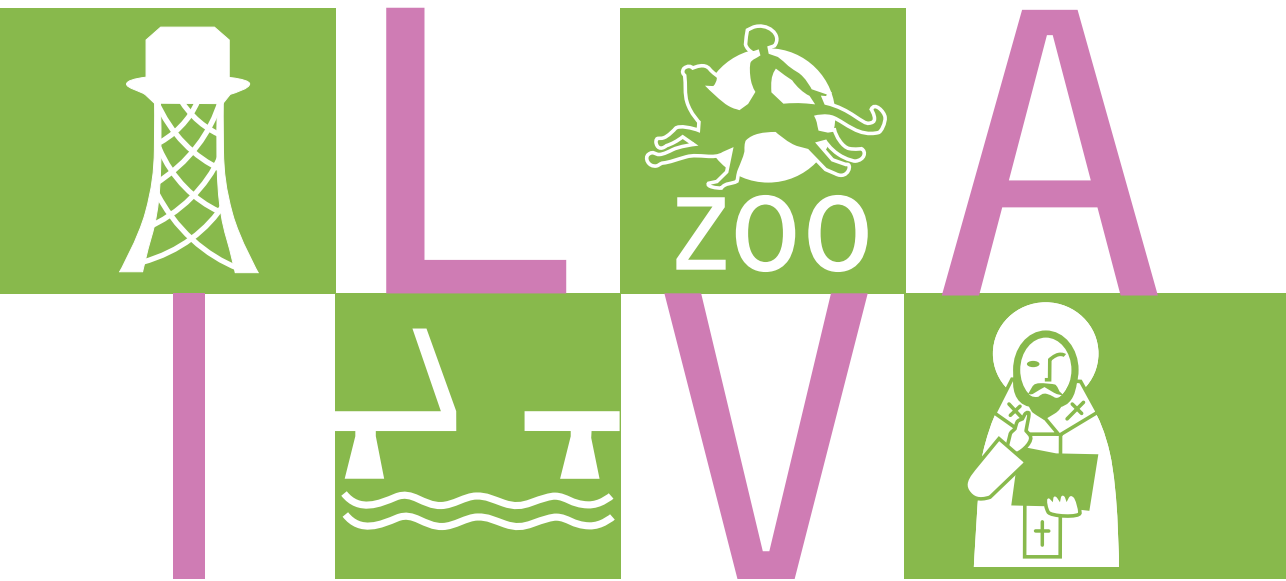

ZOO

В

CULTURE AND EDUCATION

Прочитайте текст. Ознайомтеся з новими словами. Виконайте завдання

Чорноморський національний університет імені Петра Могили був заснований 1996 року. Статусу національного університету набув у 2016 році.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили є членом Американської ради з освіти та Європейської асоціації університетів, а також приєднався до Міжнародної асоціації університетів Карпатського регіону (ACRU). Чорноморський національний університет імені Петра

Могили є підписантом Талуарської декларації та Великої хартії університетів.

Чорноморський національний університет названо на честь видатного релігійного культурно-освітнього діяча святого Петра Могили, який спрямовував свою діяльність на піднесення національної свідомості. Девіз університету: *Petra mea – моя твердиня!*

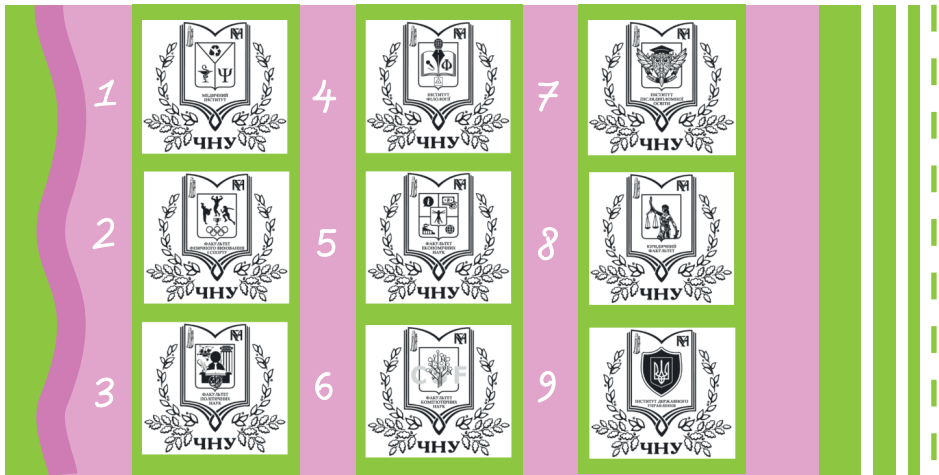
Поява й розвиток ЧНУ ім. Петра Могили тісно пов'язані з історією відродження й розвитку Національного університету «Києво-Могилянська академія». У 1996 р. було засновано Миколаївську філію Національного університету «Києво-Могилянська академія». А вже у 2002 р. створено Миколаївський державний гуманітарний університет імені Петра Могили, який згодом у 2008 р. реорганізовано в Чорноморський державний університет імені Петра Могили. 14 червня 2016 р. Указом Президента України за вагомий внесок у розвиток національної освіти і науки університету було надано статус національного.

Очолює університет з 1996 р. і є його засновником доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України Леонід Павлович Клименко.

У структурі ЧНУ ім. Петра Могили функціонують такі інститути і факультети: навчально-науковий інститут державного управління, навчально-науковий медичний інститут, навчально-науковий інститут післядипломної освіти, факультет економічних наук, факультет комп'ютерних наук, факультет політичних наук, факультет фізичного виховання та спорту, факультет філології, юридичний факультет.

На допомогу студентам працюють також інші підрозділи, зокрема Бюро Гете-інституту, інформаційно-комп'ютерний центр, лабораторія Globalogic, навчальна лабораторія журналістики «Медіацентр», Миколаївське відділення Інституту української археографії та джерелознавства НАН України, Українсько-польський науково-дослідний інститут, університетська поліклініка, Центр інноваційних технологій, юридична клініка «VERITAS», центр соціально-психологічної підтримки, професійного розвитку та сприяння працевлаштуванню, галерея мистецтв тощо.

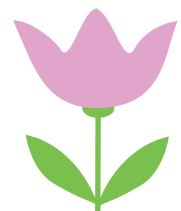

Університет постійно підтримує зв'язки не лише з іншими вишами України, а з університетами всього світу. Із ЧНУ ім. Петра Могили співпрацюють: Університет Саарланду (Німеччина), Stord Haugesund University College (Норвегія), Університет Ла Сабани (Колумбія), Національний університет міста Кільмес (Аргентина), Тречинський університет ім. Олександра Дубчека (Словакія), Університет Ка Фоскарі (Італія), Палермський університет (Італія), Університет Кадіса (Іспанія), Інститут технології та передової освіти імені Хамберта (Канада), Дечжоуський університет (Китай) та інші.

Кожного року за міжнародним рейтингом ЮНЕСКО «Топ-200 Україна» університет визнається найкращим у Миколаївській області. У 2021 р. ЧНУ ім. Петра Могили посів 17 місце в рейтингу U-Multirank серед 79 університетів України. Основною метою U-Multirank є формування об'єктивного уявлення про різні сфери діяльності університетів.

Щорічно університет посідає найвищі рейтингові місця серед закладів вищої освіти південного регіону України. За результатами діяльності у 2021 р. університет посів 44 місце серед 242 найкращих навчальних закладів України в щорічному консолідованому рейтингу, складеному інформаційним освітнім ресурсом «Освіта.ua». Окрім того, згідно з цим рейтингом ЧНУ є найкращим миколаївським університетом.

Ваго́мий, -а, -е, -і, *прикм.* – той, який має вагу. // *перен.* Змістовний, авторитетний, переконливий.

Вихова́ння, -я, -ям, *імен.* за значенням до *вихо́вувати* / *ві́ховати* – вирощувати, навчаючи правил поведінки, даючи освіту тощо. // Сукупність знань, культурних навичок, поглядів, що становлять загальний рівень духовного розвитку людини і є наслідком систематичного впливу, навчання.

Ві́дділення, -я, -ям, *імен.* за значенням до *ві́дділіти* / *ві́дділяти* – розділяючи, відгороджувати від чого-небудь. // Те саме, що *ві́дділ* – частина установи, підприємства; частина приміщення, що має певне призначення.

Джерелозна́вство, -а, -ом, *імен.* Одна з допоміжних дисциплін, що розробляє методику вивчення і використання писемних історичних джерел.

Ді́яльність, -ості, -істю, -остей, *імен.* – застосування своєї праці до чого-небудь; праця, дії людей у якій-небудь галузі. // Функціонування, діяння органів живого організму.

Мисте́цтво, -а, -ом, -цтв, *імен.* – творче відображення дійсності в художніх образах, творча художня діяльність. // Галузь творчої художньої діяльності.

Осві́та, -и, -ою, *імен.* 1. Сукупність знань, здобутих у процесі навчання. // Рівень, ступінь знань, здобутих у процесі навчання; освіченість. 2. Піднесення рівня знань; навчання.

Уя́влення, -я, -ям, -ень, *імен.* за значенням до *уяві́ти* / *уявля́ти* – викликати у своїх думках, у своїй свідомості який-небудь образ, картину. // Розуміння чого-небудь, знання чого-небудь, яке ґрунтується на досвіді, одержаних відомостях, якихось даних і т. ін.

Формува́ння, -я, -ям, -а́нь, 1. *імен.* за значенням до *формува́ти* – надавати чому-небудь певної форми. // Виготовлення чого-небудь за допомогою відливання виробів у формах. 2. Сформована військова частина.

Що́річний, -а, -е, -і, *прикм.* – який буває, відбувається, повторюється щороку.

ЗАВДАННЯ

Позначте правильний варіант відповіді:

1. Чорноморський національний університет імені Петра Могили був заснований

- а) 1996 року
- б) 2002 року
- в) 2008 року
- г) 2016 року

2. Девізом університету є

- а) Per aspera ad astra!
- б) Scientia potentia est!
- в) Veni, vidi, vici!
- г) Petra mea!

3. ЧНУ ім. Петра Могили отримав статус національного університету

- а) 2006 року;
- б) 2008 року;
- в) 2016 року;
- г) 2021 року.

4. У структурі ЧНУ імені Петра Могили немає

- а) факультету економічних наук;
- б) педагогічного факультету;
- в) факультету комп'ютерних наук;
- г) факультету політичних наук.

5. За даними «Освіта.ua», у 2021 р. університет посів

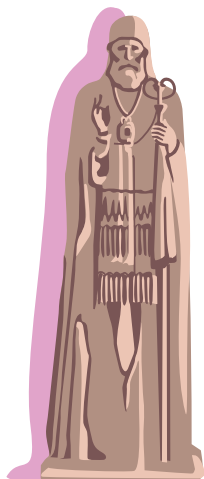
- а) 17 місце серед 79 університетів;
- б) 44 місце серед 242 університетів;
- в) 200 місце серед 2021 університету;
- г) 17 місце серед 242 університетів.

Text 1

PETRO MOHYLA BLACK SEA NATIONAL UNIVERSITY

Read the text. Familiarize yourself with the new words. Complete the test

Petro Mohyla Black Sea National University was founded in 1996. The status of national it obtained in 2016.

Petro Mohyla Black Sea National University is the member of American Council on education and European University Association, and it also joined Association of the Carpathian Region Universities (ACRU). Petro Mohyla Black Sea National University is the signatory of Talloires Declaration and the Magna Charta Observatory of Fundamental Values and Rights.

Petro Mohyla Black Sea National University is named after St. Petro Mohyla, a prominent religious cultural and educational figure who focused his **activities** on raising national consciousness. The motto of the University is: Petra mea – my fortress!

The emergence and the development of Petro Mohyla Black Sea National University is closely connected with the history of the revival and the development of National University of "Kyiv-Mohyla Academy". In 1996 the Mykolaiv branch of the National University of "Kyiv-Mohyla Academy" was founded. And in 2002 Mykolaiv State Humanitarian University named after Petro Mohyla was established, which was later reorganized into Petro Mohyla Black Sea State University in 2008. On June 14, 2016 by the Decree of the President of Ukraine, the University was granted national status for its **significant** contribution to the development of national **education** and science.

The University is headed since 1996 by its founder – Doctor of Technical Sciences, Professor, Honoured Worker of Science and Technology – Leonid Pavlovych Klymenko.

The structure of Petro Mohyla Black Sea National University is presented by the following institutes and faculties: educational and scientific institute of public administration, educational and scientific medical institute, educational and scientific institute of postgraduate education, faculty of economic sciences, faculty of computer sciences, faculty of political sciences, faculty of physical **training** and sports, faculty of philology, faculty of law.

The other departments and services also work to help students, among them are the following: Bureau of the Goethe Institute; the information and computer center; the Globalogic laboratory; the training laboratory of journalism "Mediatséni" [Media Center]; the Mykolaiv **branch** of the Institute of Ukrainian Archeography and **Source Studies** of the National Academy of Sciences of Ukraine; Ukrainian-Polish Scientific Research Institute; the university hospital; Center of Innovative Technologies; the legal clinic "VERITAS"; Center for Socio-Psychological Support, Professional Development and Employment Promotion; the **art** gallery etc.

The University constantly cooperates not only with the higher education institutions of Ukraine, but also with the universities from around the world. The following universities cooperate with Petro Mohyla Black Sea National University: Saarland University (Germany), Stord/Haugesund University College (Norway), University of La Sabana (Columbia), National University of Quilmes (Argentina), Alexander Dubček University of Trenčín (Slovak Republic), Ca' Foscari University of Venice (Italy), University of Palermo (Italy), Eskisehir Technical University (Turkey), University for Foreigners in Perugia (Italy), University of Cádiz (Spain), Richland College (Great Britain), Humber Institute of Technology and Advanced Learning (Canada), University of Georgia (Tbilisi), Batumi Shota Rustaveli State University (Georgia), Karagandy State University (Kazakhstan), Dezhou University (China), University College of Plymouth, St. Mark and St. John (Great Britain), Kazimierz Wielki University (Poland), State Higher Eastern European School in Przemyśl (Poland), Pomeranian Academy in Slupsk (Poland), Swansea University (Great Britain).

Each year according to the international rate of UNESCO "Top-200 Ukraine" the University is defined as the best university of Mykolaiv region. In 2021 Petro Mohyla Black Sea National University was ranked 17th in the rating U-Multirank among 79 universities of Ukraine. The main aim of U-Multirank is the **forming** of the objective **view** on various areas of universities' activity.

Every year, the University takes the highest-ranking places among higher education institutions in the southern region of Ukraine. According to the results of its activities in 2021, the University took 44th place among the 242 best higher education institutions of Ukraine in the **annual** consolidated ranking compiled by the educational information resource "Osvita.ua". In addition, according to this ranking, Petro Mohyla Black Sea National University is the best university in Mykolaiv.

VOCABULARY

Ваго́мий, -а, -е, -і, /vahómyi/, significant /sig'nɪf.i.kənt/, *adjective* – weighty // meaningful, authoritative, convincing.

Вихова́ння, -я, -ям, /vykhovánnia/, training /'treɪ.nɪŋ/, *noun* – action with the meaning of *to educate* – to grow up by teaching rules of behavior, providing education, etc. // a set of knowledge, cultural skills, views that constitute the general level of a person's spiritual development and are the result of systematic influence and training.

Ві́дділення, -я, -ям, /viddilennia/, branch /bra:ntʃ/, *noun* – action by the meaning of *to separate* – separating, fencing off from something // the same as department – part of an institution, enterprise; part of a room that has a specific purpose.

Джерелозна́вство, -а, -ом, /dzhereloznávstvo/, Source Studies /sɔ:s 'stʌd·iz/, *noun* – it is one of the auxiliary disciplines that develops methods for studying and using written historical sources.

Дія́льність, -ості, -істю, /diíalnist/, activities /æk'tɪv.ə.ti/, *noun* – the application of one's labour to something; the work, actions of people in any field // functioning, action of organs of a living organism.

Мистецтво, -а, -ом, /mystetstvo/, art /ɑ:t/, *noun* – creative reflection of reality in artistic images, creative artistic activity // the field of creative artistic activity.

Осві́та, -и, -ою, /osvíta/, education /,edʒ.ə'keɪ.ʃn/, *noun* – the totality of knowledge acquired in the process of learning // level, degree of knowledge acquired in the process of learning; education // raising the level of knowledge; learning.

Уя́влення, -я, -ям, /uiávlennia/, view /vju:/, *noun* – the action of imagining is to conjure up an image, a picture in one's mind, in one's consciousness // understanding of something, knowledge of something based on experience, information, data, etc.

Формува́ння, -я, -ям, /formuvánnia/, forming /fɔ:mɪŋ/, *noun* – the meaning of the word is similar to the verb *to mould* – to give something a certain shape // making something by casting products in moulds // a formed military unit.

Щорі́чний, -а, -е, -і, /shchoríchnyi/, annual /'æn.ju.əl/, *adjective* – which happens, occurs, and repeats every year.

TEST

Choose the right variant of the answer:

1. Petro Mohyla Black Sea National University was founded in

- a) 1996;
- b) 2002;
- c) 2008;
- d) 2016.

2. The motto of the University is

- a) Per aspera ad astra!
- b) Scientia potentia est!
- c) Veni, vidi, vici!
- d) Petra mea!

3. Petro Mohyla Black Sea National University obtained the status of national in

- a) 2006;
- b) 2008;
- c) 2016;
- d) 2021.

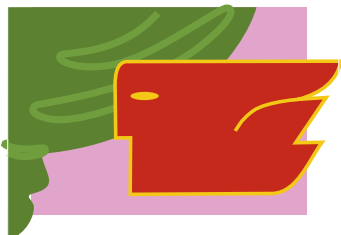
4. The structure of the University lacks

- a) faculty of economic sciences;
- b) faculty of pedagogy;
- c) faculty of computer sciences;
- d) faculty of political sciences.

5. According to the results of "Osvita.ua" in 2021 the University took

- a) 17th place among 79 universities;
- b) 44th place among 242 universities;
- c) 200th place among 2021 universities;
- d) 17th place among 242 universities.

Прочитайте текст. Ознайомтеся з новими словами. Виконайте завдання

Історія Миколаївського національного академічного українського театру драми та музичної комедії розпочалася 1 листопада 1927 року зі створення Театру юного глядача.

У серпні 1959 року було об'єднано трупу Миколаївського державного театру юного глядача та Миколаївського пересувного українського театру ім. Т. Г. Шевченка в один колектив – Миколаївський обласний український музично-драматичний театр.

1980 року театру присвоїли новий статус – Миколаївський український театр драми та музичної комедії.

Миколаївський національний академічний український театр драми та музичної комедії – окраса та гордість Миколаївщини зокрема та України загалом, провідний мистецький центр. Тут проходять вистави різних жанрів, відбуваються найголовніші події та свята. Наприклад, 29 серпня 2023 року в День пам'яті захисників України колектив театру вшанував пам'ять захисників та захисниць, які загинули в боротьбі за Україну, її незалежність та суверенітет. Цього дня відбулася вистава «Старший брат» за п'єсою Марини Смілянecь «Молитва за Ельвіса».

Одним з основних показників роботи театру є відвідуваність вистав. Усі квитки на вистави театру розкупаються заздалегідь. У репертуарі театру понад шістдесят вистав. Щороку відбувається дванадцять прем'єрних вистав на великій і малій сценах. Лише за останні десять років театр показав три тисячі двісті вистав, які подивилися понад півтора мільйона глядачів. Протягом останніх двадцяти років у театрі завжди аншлаги.

Колектив театру активно бере участь у міжнародних та всеукраїнських фестивалях і конкурсах, де посідає почесні місця й отримує високі нагороди. За дев'яносто п'ять років театр побував із гастрольями у ста дев'яти різних містах.

Директором і художнім керівником театру є Микола Берсон, народний артист України, почесний громадянин міста Миколаєва. Головний режисер – заслужений діяч мистецтв України Олег Ігнат'єв. Головний балетмейстер – заслужена працівниця культури України Олена Хижняк.

На сцені глядачі мають змогу побачити артистів драми, артистів-вокалістів, артистів балету та оркестр. Але задля вистави працює велика кількість людей. Зберегти, виготовити й установити декорації, одягти, взути, випрати й випрасувати костюми акторів, причесати та зробити перуки, освітити та

озвучити сцену, нарахувати зарплатню, відвезти акторів на виїзну виставу – усім цим займаються різні працівники. Більше двохсот працівників щодня працюють у цих цехах: кравецькому, костюмерному, перукарському, реквізиторському, монтувальному, столярному, художньому, освітлювальному.

Творча діяльність театру є національно орієнтованою та відповідає найкращим світовим зразкам. Саме тому Миколаївський український театр драми та музичної комедії у 2001 році першим з обласних театрів України отримав звання академічного. А у 2021 – звання національного.

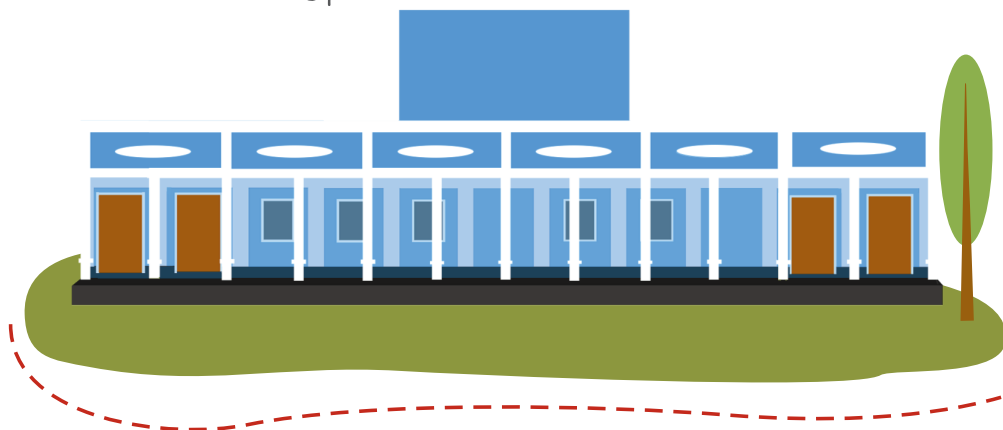
Належне місце в репертуарі посіли опери «Запорожець за Дунаєм» Семєна Гулака-Артемівського та «Катерина» Миколи Аркаса, рок-опера «Біла ворона» Юрія Рибчинського, Геннадія Татарченка, драматичні вистави: «Хазяїн» Івана Карпенка-Карого, «Макбет» Вільяма Шекспіра, «Тартюф» Жана-Батіста Мольєра, «Наталка-Полтавка» Івана Котляревського.

До роботи зі створення вистав театру долучаються відомі українські та європейські режисери, серед яких такі митці: Лінас Зайкаускас (Литва), Максим Голєнко (Україна), Раду Гілаш (Румунія), Сергій Павлюк (Україна) та інші.

У театрі вже понад 25 років успішно працює студія «Академія пані Куліси», яка безкоштовно навчає школярів Миколаєва акторської майстерності, вокалу, пластики, театральної етики. Багато випускників студії отримали вищу театральну освіту та гідно представляють Миколаївщину як в Україні, так і за кордоном.

З перших днів повномасштабного вторгнення Росії працівники театру захищають Україну в лавах ЗСУ, Нацгвардії, Миколаївської обласної муніципальної варти, займаються волонтерською діяльністю, виступають у шпиталях, організують та долучаються до благодійних акцій, зборів коштів, працюють над новими виставами та всіляко намагаються зберегти культурну спадщину.

Миколаївський національний академічний український театр
драми та музичної комедії

Безкоштовно, *присл.* до *безкоштовний* – який не потребує коштів, безоплатний.

Благодійний, -а, -е, -і, *прикм.* – який дає, приносить добро, користь; корисний. // Призначений для подавання матеріальної допомоги бідним.

Вторгнення, -я, -ям, *імен.* до дієслова *вторгнутися / вторгтися* – те саме, що *вдиратися / вдертися* – входити, вб'їгати, в'їжджати куди-небудь, пробиваючись силою через певну перепону, перешкоду; те саме, що *втручатися / втрутитися* – входити, проникати куди-небудь, у що-небудь.

Випрати/прати, виперу, випере, виперуть/перу, пере, перуть, *дієсл.* – перути, зробити чистим від бруду за допомогою води та пральних засобів.

Випрасувати/прасувати, -ую, -ує, -ують, *дієсл.* – прасуючи білизну, одяг, виправляти, вирівнювати цілком.

Вшанувати/вшановувати, -ую, -ує, -ують, *дієсл.* – виявляти пошану, повагу до кого-небудь, до чого-небудь.

Долучатися/долучитися, -ч'юся, -чишся, -чаться, *дієсл.* – додаватися, приєднуватися до чого-небудь.

Кравецький, -а, -е, -і, *прикм.* до іменника *кравець* – фахівець із пошиття одягу. // Призначений для пошиття одягу. // Який шиє одяг.

Належний, -а, -е, -і, *прикм.* 1. Який є чією-небудь власністю, перебуває в чіємусь розпорядженні. 2. Який має зв'язок із ким-, чим-небудь, стосунок до когось, чогось. 3. Який належить, призначений кому-небудь. 4. Який потрібний, необхідний; відповідний.

Незалежність, -ості, -істю, *імен.* до прикметника *незалежний* – який не залежить від кого-, чого-небудь, не підкоряється чомусь, комусь. // Самостійний у міжнародних відносинах та у внутрішніх справах; суверенний.

Перукарський, -а, -е, -і, *прикм.* до іменника *перукар* – майстер, що підстригає, фарбує волосся, робить зачіску, завивку, а також голить чоловіків.

Провідний, -а, -е, -і, *прикм.* – який указує дорогу, визначає напрямок руху кого-, чого-небудь. // *перен.* Найважливіший, головний, основний.

ЗАВДАННЯ

Позначте правильний варіант відповіді:

1. Театр юного глядача був створений

- а) 1927 року;
- б) 1954 року;
- в) 1959 року;
- г) 1980 року.

2. 29 серпня 2023 року в День пам'яті захисників України пройшла вистава

- а) «Запорожець за Дунаєм» Семена Гулака-Артемовського;
- б) «Біла ворона» Юрія Рибчинського та Геннадія Татарченка;
- в) «Катерина» Миколи Аркаса;
- г) «Старший брат» за п'єсою Марини Смілянєць.

3. Звання «національний» театр отримав

- а) 1980 року;
- б) 2001 року;
- в) 2021 року;
- г) 2023 року.

4. Директором та художнім керівником театру є

- а) Олег Ігнат'єв;
- б) Микола Берсон;
- в) Максим Голенко;
- г) Сергій Павлюк.

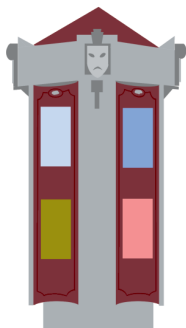
5. Студія для школярів має назву

- а) «Запорожець за Дунаєм»;
- б) «Академія пані Куліси»;
- в) «Біла ворона»;
- г) «Наталка-Полтавка».

Text 2

MYKOLAIV NATIONAL ACADEMIC UKRAINIAN THEATRE OF DRAMA AND MUSICAL COMEDY

Read the text. Familiarize yourself with the new words. Complete the test

The history of the Mykolaiv National Academic Ukrainian Theatre of Drama and Musical Comedy started on November 1, 1927, with the creation of the Theatre of the Young Spectator.

In August 1959, the Mykolaiv State Theatre of the Young Spectator and the Mykolaiv Mobile Ukrainian Theatre named after Taras Shevchenko were merged into one group, the Mykolaiv Regional Ukrainian Musical and Drama Theatre.

In 1980 the theatre gained the new status – the Mykolaiv Ukrainian Theatre of Drama and Musical Comedy.

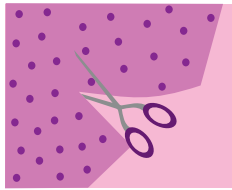
The Mykolaiv National Academic Ukrainian Theatre of Drama and Musical Comedy is the beauty and the pride of the Mykolaiv region in particular and of Ukraine in general, it is the **leading** art centre. It hosts performances of various genres, as well as major events and celebrations. For example, on August 29, 2023, on the Day of Remembrance of the Defenders of Ukraine, the theatre's staff **honoured** the memory of the defenders who died in the struggle for Ukraine, its **independence** and sovereignty. This day, the play "Starshyi brat" [Elder Brother] based on the play "Molytva za Elvisa" [A Prayer for Elvis] by Maryna Smilyanets was performed.

One of the main indicators of the theatre's work is the attendance of its performances. All the tickets to the theatre's performances are sold out in advance. The theatre's repertoire includes more than 60 performances. Every year, 12 premiere performances take place on the big and small stages. In the last ten years alone, the theatre has staged 3,200 performances, watched by more than 1.5 million people. For the past 20 years, the theatre has always had full houses.

The theatre's team actively participates in the international and national festivals and competitions, where it takes honourable places and receives the high awards. For 95 years, the theatre has toured 109 different cities.

The director and the artistic director of the theatre is Mykola Berson, People's Artist of Ukraine, honorary citizen of Mykolaiv. The chief director is Oleg Ignatiev, Honoured Arts Figure of Ukraine. The chief choreographer is Olena Khyzhnyak, Honoured Worker of Culture of Ukraine.

On the stage, the audience can watch the drama artists, the vocalists, the ballet dancers and the orchestra. But a lot of people work for the performances. Different employees are responsible for preserving, making, and installing the scenery, dressing, putting on, they have **to wash**, and **to iron** the actors' costumes, to comb and to make wigs, to lighten and to sound the stage, to calculate salaries, and to take the actors to off-site performances. More than two hundred employees work every day in these shops: **tailoring**, costume, **hairedressing**, props, assembly, carpentry, art, and lighting.

tailoring

costume

hairdressing

props

carpentry

lighting

The theatre's creative activity is nationally oriented and meets the best international standards. That is why the Mykolaiv Ukrainian Theatre of Drama and Musical Comedy among the other regional theatres obtained the status of “Academic” in 2001. And in 2021 it got the status “National”.

The operas "Zaporózhets za Dunáiem" [Zaporizhzhian behind the Danube] by Semen Hulak-Artemovskiy and "Kateryna" [Catherine] by Mykola Arkas, the rock opera "Bíla voróna" [The White Crow] by Yuriy Rybchynskiy and Hennadiy Tatarchenko, and dramatic performances: "Khaziáin" [The Host] by Ivan Karpenko-Kary, "Macbeth" by William Shakespeare, "Tartuffe" by Jean-Baptiste Moliere, "Natalka-Poltavka" by Ivan Kotliarevsky take the **proper** places in the repertoire of the theatre.

Well-known Ukrainian and European directors, including Linas Zaikauskas (Lithuania), Maksym Holenko (Ukraine), Radu Ghilas (Romania), Serhiy Pavliuk (Ukraine), and others **joined** the creation of the theatre's performances.

For more than 25 years, the theatre has been successfully operating with the studio "Akademiia pani Kulísy" [Ms. Kulisa Academy], which teaches Mykolaiv schoolchildren acting, vocals, plastic arts, and theatre ethics **for free**. Many of the studio's graduates have received higher theatre education and represent the Mykolaiv region with dignity both in Ukraine and in the world.

Since the first days of Russia's full-scale **invasion**, the theatre's employees have been defending Ukraine in the ranks of the Armed Forces of Ukraine, the National Guard, and the Mykolaiv Regional Municipal Guard, and they have also **participated** in volunteer activities; they perform in hospitals, organize and participate in **charity** events and fundraisers, work on new performances, and do their best to preserve the cultural heritage.

VOCABULARY

Безкоштовно, /bezkoshtóvno/, **for free** /fɔːˈfriː/, *adverb to free of charge* – which does not require funds and is free of charge.

Благодійний, -а, -е, -і, /blahodíinyi/, **charity** /ˈtʃær.ə.ti/, *adjective* – giving, bringing good, benefit; useful // intended to provide material assistance to the poor.

Вторгнення, -я, -ям, /vtórhnnennia/, **invasion** /mˈvei.ʒn/, *noun to the verb to invade* – the same as to break in – to enter, to run in, to enter somewhere, forcing one's way through a certain barrier, obstacle; the same as to interfere – to enter, to penetrate somewhere, into something.

Випрати/прати, **виперу**, **випере**, **виперуть/перу́**, **перé**, **перу́ть**, /vúpraty//práty/, /vúperu/, /vúpere/, /vúperut//perú/, /peré/, /perút/, **(to) wash** /wɒʃ/, *verb* – when washing, to make it clean from dirt with water and detergents.

Випрасувати/прасувати, -ую, -ує, -ують, /vúprasuvaty//prasuváty/, **(to) iron** /aɪən/, *verb* – when ironing laundry and clothes, to straighten and to level the whole thing.

Вшанувати/вшановувати, -ую, -ує, -ують, /vshanuváty//vshanóvuvaty/, **(to) honour** /ˈɒnə/, *verb* – to show honour, respect for someone or something.

Долучатися/долучитися, -чу́ся, -чисься, -чаться, /doluchátysia//doluchytysia/, **(to) join** /dʒɔɪn/, **(to) participate** /pɑːˈtɪs.ɪ.peɪt/, *verb* – to be added to, to be involved in something.

Кравецький, -а, -е, -і, /kravétskyi/, **tailoring**, /ˈteɪ.lɪŋ/, *adjective to the noun tailor* – a specialist in tailoring // designed for tailoring // sewing clothes.

Налéжний, -а, -е, -і, /nalezhnyi/, **proper** /ˈprɒp.ɪ/, *adjective* – owned by someone, at someone's disposal // having a connection with someone, something, relation to someone, something // belonging to, intended for someone // what is needed, necessary; appropriate.

Незалежність, -ості, -істю, /nezalézhnist/, **independence** /ˌm.diˈpen.dəns/, *noun to the adjective independent* – not dependent on someone, something, not subject to something, someone // autonomous in international relations and internal affairs; sovereign.

Перукарський, -а, -е, -і, /perukárskyi/, **hairdressing** /ˈheə.dres.ɪŋ/, *adjective to the noun hairdresser* – a master who cuts, colours hair, makes hairstyles, perms, and shaves men.

Провідний, -а, -е, -і, /providnýi/, **leading** /ˈliː.dɪŋ/, *adjective* – showing the way, determining the direction of movement of someone or something // the most important, main, basic.

TEST

Choose the right variant of the answer:

1. The Theatre of the Young Spectator was created in

- a) 1927;
- b) 1954;
- c) 1959;
- d) 1980.

2. On August 29, 2023, on the Day of Remembrance of the Defenders of Ukraine, the following performance was held

- a) "Zaporozhets za Dunaiem" by Semen Hulak-Artemovskiy;
- b) "Bíla vorona" by Yuriy Rybchynskiy and Hennadiy Tatarchenko;
- c) "Kateryna" by Mykola Arkas;
- d) "Starshyi brat" on the play by Maryna Smilyanets.

3. The status "National" the theatre obtained in

- a) 1980;
- b) 2001;
- c) 2021;
- d) 2023.

4. The director and the artistic director of the theatre is

- a) Oleg Ignatiev;
- b) Mykola Berson;
- c) Maksym Holenko;
- d) Serhii Pavliuk.

5. The studio for schoolchildren is called

- a) "Zaporozhets za Dunaiem";
- b) "Akademiia pani Kulísy";
- c) "Bíla vorona";
- d) "Nataлка-Poltavka".

М

И

К

О

ПРИРОДА

Л

А

І

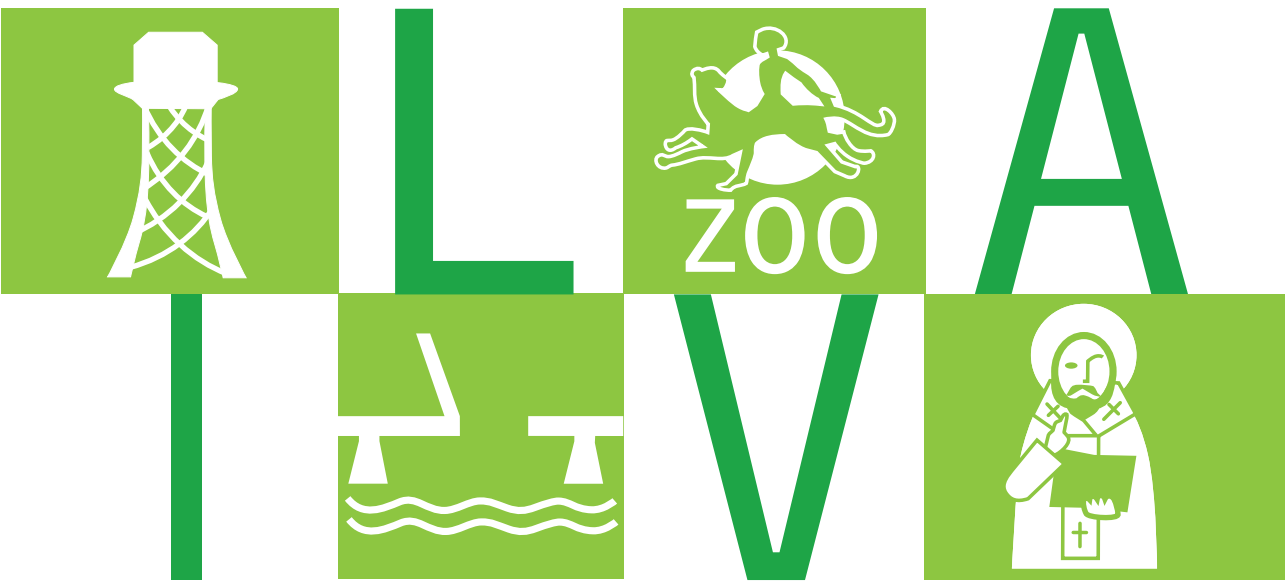

В

NATURE

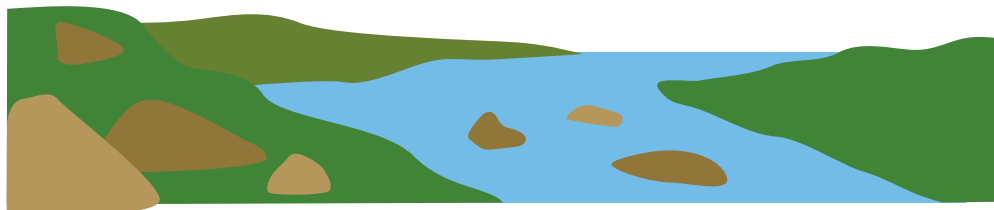

Прочитайте текст. Ознайомтеся з новими словами. Виконайте завдання

«**Б**узький Гард» – національний природний парк в Миколаївській області на річці Південний Буг. Це сакральне місце Миколаївщини, кожна частинка якого є унікальним природним явищем.

Компоненти природи «Бузького Гарду» є своєрідними, неповторними, цінними з туристичного, наукового та естетичного поглядів. Глибокий (до шістдесяти метрів), з крутими урвистими схилами, каньйон Південного Бугу унікальний за своїми природними особливостями. В Україні, крім Гірського Криму і Карпат, подібних річкових каньйонів немає.

«Бузький Гард» – одна з найдавніших ділянок суші Євразії, яка не занурювалась у морські глибини вже впродовж шістдесятьох мільйонів років. Це справжня гірська країна серед українського степу. Парк знаходиться на дуже старій у геологічному плані ділянці земної поверхні. Прорізаючи південний відріг стародавніх гір, Південний Буг на відстані майже сорока кілометрів протікає долиною з крутими скелястими берегами, висота яких іноді досягає 40–60 м. Тут розташовано найбільш потужний на Південному Бузі каскад пороїв, довжина якого сягає п'ятисот метрів.

Долина Південного Бугу вражає своєю красою: з обох берегів на крутих схилах каньйону, де по берегах річки здіймаються, а місцями і нависають величні, стрімкі скелі чи їхнє хаотичне нагромадження, перед нами ніби розкривається справжній гірський ландшафт. Цей куточок Південного Бугу називають «Українською Швейцарією».

Національний природний парк «Бузький Гард» є першим на території Миколаївської області об'єктом природно-заповідного фонду, який отримав такий статус Указом Президента України від 30 квітня 2009 р. «Бузький Гард» засновано на базі регіонального ландшафтного парку «Гранітно-степове Побужжя», площа національного природного парку становить 6138,13 га, з яких 2650,85 га надано парку в самостійне користування.

Назва парку походить від слова «гард» – спеціальної споруди для вилову риби, що використовувалася за козацької доби. Бузький Гард – це історична назва козацької паланки Війська Запорозького, яка розташовувалася на місці злиття річок Великий Ташлик і Південний Буг.

Легендами оповіті три великі скелі: Брама, Сова і Пугач. Ці козацькі назви дійшли і до наших часів, а ще – Гардовий поріг, балки Сокурова, Клепана. Скеля Пугача може приголомшити будь-кого: немов безмовний вартовий, нависла вона над річкою. У скелі три голови, які розташувалися одна під іншою: зубаста «ведмежа» і дві «людські». Місцеві жителі стверджують, що сама природа створила цей пам'ятник доблесті запорозьким козакам і їхньому ватажкові Пугачу.

Головна краса національного природного парку – первозданність і незайманість. Бузький Гард – живописний глибокий каньйон з крутими скелястими берегами, серед гранітних брил якого тече Південний Буг, створюючи наймогутніший поріг на річці.

Соковита зелень трав, дерев і чагарників. Місцева флора налічує близько дев'ятисот видів рослин, двадцять вісім з яких занесені до Червоної книги України. Фауна представлена трьомастами видами хребетних, майже дев'ятьма тисячами видів комах, що мешкають на цій території, п'ятдесят один із них занесено до Червоної книги України. Є і рідкісні риби, які мешкають тільки в порогах (наприклад, марена дніпровська).

Унікальність «Бузького Гарду», його неповторна природа й історія роблять його надзвичайно привабливим місцем для туристів не тільки з України, але й країн дальнього зарубіжжя.

Бугайчик звичайний

Гора Пугач

Ба́лка, -и, -ці, -ою, -лок, імен. – яр з пологими схилами.

Безмовний, -а, -е, -і, прикм. – який нічого не говорить, мовчить. // Який неохоче розмовляє, мовчазний. // Який не має здатності говорити, безсловесний. // Який виявляється без слів, не супроводжується мовленням.

Бра́ма, -и, -ою, -а́м, імен. – великі ворота, переважно при монументальних спорудах.

Бри́ла, -и, -ою, бри́л, імен. – великий безформний шматок каменю, землі, глини, льоду і т. ін.

Вартовий, -а, -е, -і, імен. – який стоїть на варті, охороняє кого-, що-небудь.

Доблесть, -і, -стю, імен. – вага, мужність, геройство.

Зарубі́жжя, -я, -ю, імен. – те, що знаходиться за кордоном, є іноземним.

Зубастий, -а, -е, -і, прикм. – з великими, гострими, міцними зубами; з великою кількістю зубів. // перен. Гострий на язик, готовий завжди дати відсіч.

Пала́нка, -и, -ці, -ою, -нок, імен. 1. У Запорозькій Січі у XVIII ст. – невелике укріплення, обнесене частоколом. 2. Адміністративний округ у запорозьких козаків. 3. Полкове укріплення, місце перебування полковника з іншими службовими особами полку в запорожців.

Прива́бливий, -а, -е, -і, прикм. – який викликає захоплення, приваблює своїми якостями, властивостями. // Який приваблює своєю зовнішністю; гарний, миловидий. // Який приносить задоволення, насолоду; приємний.

Приго́ломшити/приго́ломшувати, -у/-ую, -ить/-ує, -ать/-ують, дієсл. – сильним ударом (звичайно по голові) позбавляти свідомості. // перен. Викликати паніку, замішання. // перен. Справляти сильне враження, надзвичайно дивувати.

Скеля́стий, -а, -е, -і, прикм. – який складається зі скель, укритий скелями. // Який виникає або утворюється в скелі. // Який має вигляд скелі, схожий на скелю.

ЗАВДАННЯ

Позначте правильний варіант відповіді:

1. «Бузький Гард» – це

- а) національний природний парк в Миколаївській області;
- б) національний природний парк у Карпатах;
- в) частина річки Південний Буг;
- г) спеціальна споруда для вилову риби.

2. Глибина каньйону в «Бузькому Гарді» сягає

- а) 9 метрів;
- б) 28 метрів;
- в) 40 метрів;
- г) 60 метрів.

3. Скеля, що має три «голови» – одну «звірячу» та дві «людські» – називається

- а) Брама;
- б) Сова;
- в) Пугач;
- г) Сокурова.

4. Яка з цих назв є ім'ям ватажка запорозького війська

- а) Сова;
- б) Пугач;
- в) Брама;
- г) Клепаний.

5. Місцева флора налічує рослин близько

- а) 900 видів;
- б) 300 видів;
- в) 9 тисяч видів;
- г) 28 видів.

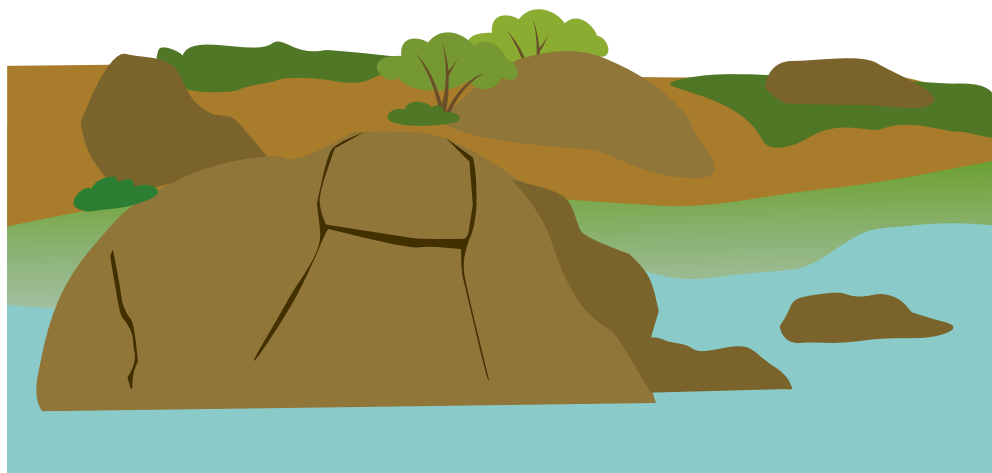
Read the text. Familiarize yourself with the new words. Complete the test

"**B**uh Gard" [also, Buzkyi Gard] is the national nature park of the Mykolaiv region that covers an area along the river Southern (Pivdennyi) Buh. This is a sacred place of the Mykolaiv region, each part of which is a unique nature phenomenon.

The components of "Buh Gard" nature are original, unique and valuable from the touristic, scientific and aesthetic points of view. Deep (up to 60 meters) with the steep abrupt slope the canyon of the river Southern Buh is unique for its nature features. There are no similar river canyons in Ukraine, except for the Mountainous Crimea and the Carpathians.

"Buh Gard" is one of the oldest land areas in Eurasia that has not been submerged into the sea for 60 million years. This is a real mountainous country in the middle of the Ukrainian steppe. The park is located on the very old part of the earth's surface from geological point of view. The Southern Buh cutting through the southern edge of the ancient mountains flows for almost 40 km through the valley with steep rocky banks that sometimes reach 40–60 meters in height. Here is the most powerful cascade of rapids on the Southern Buh, which is 500 meters long.

The valley of the Southern Buh astonishes us with its beauty, on both its banks, on the steep slopes of the canyon, where majestic steep cliffs rise along the river banks and sometimes hang over, or the chaotic pile of them, the real mountain landscape seems to open up before us. This corner of the Southern Bug is called "Ukrainian Switzerland".

The "Buh Gard" National Park is the first nature reserve of the Mykolaiv region that obtained this status by the Presidential Decree of April 30, 2009. Buh Gard was established on the basis of the "Granit-Steppe Pobuzhzhia" Regional Landscape Park, with a total area of 6138,13 hectares, of which 2650,85 hectares are provided to the park for independent use.

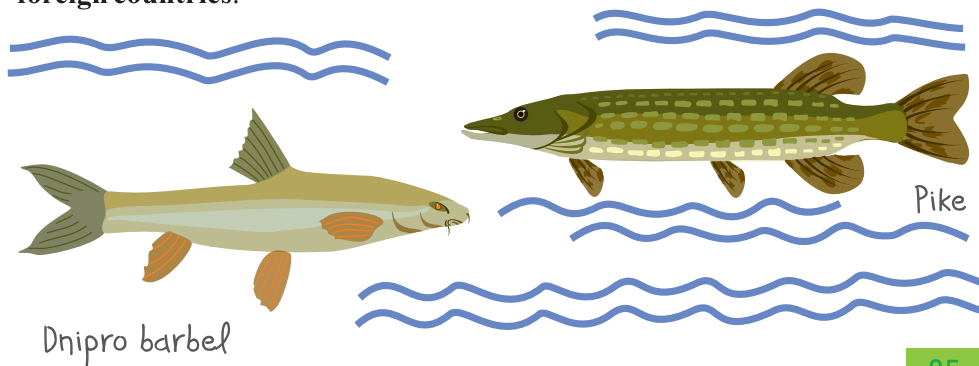
The name of the park is originated from the word "gard", the special construction for fishing that was used during the Cossack era. "Buh Gard" is the historical name of the Cossack **palanka** of the Zaporizhzhian Army located at the confluence of the Velykyi (Big) Tashlyk and the Southern Buh rivers.

Three large rocks are shrouded in legends: Brama [**Gates**], Sova [Owl] and Puhach [Eagle Owl]. These Cossack names have survived to this day, as well as Gard rapids, Sokurov and Klepan **gullies**. The rock Puhach can **astonish** anybody – like the **silent sentinel** it hangs over the river. The rock has three heads located one above another one: a **toothy** "bear" head and two "human" heads. The locals say that the nature itself created this monument of **valour** to the Zaporizhzhian Cossacks and to their leader Puhach.

The main advantage of the national nature park is its virginity and untouched nature. The Buh Gard is a picturesque deep canyon with steep **rocky** banks, among the granite "**boulders**" of which the Southern Buh flows, creating the most powerful rapids on the river.

This place is characterized by lush green herbs, trees and shrubs. The local flora includes about 900 plant species, 28 of which are listed in the Red Data Book of Ukraine. The fauna is represented by 300 species of vertebrates and almost 9,000 species of insects living in the area, 51 of which are listed in the Red Data Book of Ukraine. There are also rare fish that live only in rapids (for example, Dnipro barbel).

The uniqueness of "Buh Gard", its exceptional nature and history make it an extremely **attractive** destination for tourists from not only Ukraine but also from **foreign countries**.

VOCABULARY

Балка, -и, -ці, -ою, балок, /bálka/, gully /'gʌl.i/, *noun* – a ravine with gentle slopes.

Безмóвний, -а, -е, -і, /bezmóvnyi/, silent /'saɪ.lənt/, *adjective* – who says nothing, is silent // who is reluctant to speak, is taciturn // who has no ability to speak, is wordless // who appears to be wordless, is not accompanied by speech.

Брама, -и, -ою, -брам, /bráma/, gates /geɪts/, *noun* – large gate, mostly in monumental buildings.

Бри́ла, -и, -ою, брил, /brýla/, boulder /'bəʊldə/, *noun* – a large shapeless piece of stone, earth, clay, ice, etc.

Вартовий, -а, -е, -і, /vartovýi/, sentinel /'sentɪn/, *noun* – a person who stands guard, protects someone or something.

Доблесть, -і, ю, /dóblest/, valour /'vælə/, *noun* – strength, courage, heroism.

Зарубі́жжя, -я, -ю, /zarubízhzhia/, foreign countries /'fɔrɪn 'kʌntrɪs/, *noun* – what is abroad, is foreign.

Зубастий, -а, -е, -і, /zubastyi/, toothy /'tu:θi/, *adjective* – with large, sharp, strong teeth; with the large number of teeth // sharp-tongued, always ready to fight back.

Пала́нка, -и, -ці, -ою, -нок, /palánka/, palanka, *noun* – in the Zaporizhzhian Sich in the XVIII century, a small fortification surrounded by a palisade // an administrative district of the Zaporizhzhian Cossacks // a regimental fortification, the place of residence of a colonel and other regimental officers among the Cossacks.

Прива́бливий, -а, -е, -і, /pryváblyvyi/, attractive /ə'træktɪv/, *adjective* – that arouses admiration, attracts by its qualities, properties // that pleases by its appearance, beautiful, pretty // that gives pleasure, pleasant.

Приго́ломшити/приго́ломшувати, -у/-ую, -ить/-ує, -ать/-ують, /pryhólómshyty // pryholómshuvaty/, astonish /ə'stɒnɪʃ/, *verb* – to render unconscious with a strong blow (usually to the head) // to cause panic, confusion // to make a strong impression, to surprise.

Скеля́стий, -а, -е, -і, /skeliástyi/, rocky /'rɒki/, *adjective* – consisting of rocks, covered with rocks // originating or formed in a rock // having the appearance of a rock, similar to a rock.

TEST

Choose the right variant of the answer:

1. "Buh Gard" is

- a) the national nature park of the Mykolaiv region;
- b) the national nature park of the Carpathians;
- c) the part of the river Southern Buh;
- d) the special construction for fishing.

2. The depth of the canyon in "Buh Gard" reaches

- a) 9 meters;
- b) 28 meters;
- c) 40 meters;
- d) 60 meters.

3. The rock with three "heads" – one "animal" head and two "human" heads has the name

- a) Brama;
- b) Sova;
- c) Puhach;
- d) Sokurov.

4. Which of these names is the name of the Zaporizhzhian Army leader

- a) Sova;
- b) Puhach;
- c) Brama;
- d) Klepanyi.

5. The local flora includes

- a) 900 species;
- b) 300 species;
- c) 9 thousand species;
- d) 28 species.

Прочитайте текст. Ознайомтеся з новими словами. Виконайте завдання

Актовський каньйон розташований серед степу на Миколаївщині, поблизу села Актового Вознесенського району. Складається із застарілих вивітрених гранітів, порізаних річкою Мертвовод. Глибина каньйону становить сорок – п'ятдесят метрів, площа – понад двісті п'ятдесят гектарів. Актовський каньйон розміщений на одному з найстаріших клаптиків суші Євразії. Тут збережено унікальний комплекс гранітних скель та валунів, що досягають тридцятьох – п'ятдесяти метрів у висоту. Тут наявні також унікальні степова та водна екосистеми. Актовський каньйон входить до складу національного природного парку Бузький Гард.

Територію Актовського каньйону називали колись «Степом Мертвих», можливо, через величезну кількість курганів різних епох. Каньйон був сакральним центром Великої Скіфії, де в давнину жерці два рази на рік проводили поклоніння своїм богам.

Інша назва території – «Долина диявола». Це містичне місце. Саме тут поховано більшість скіфських царів, а в часи їхнього правління в «Долині диявола» проводили магічні ритуали.

Розкинуті по берегах річки гранітні брили дуже нагадують кримські гори, через що каньйон часто називають «Малим Кримом».

Це унікальний природний комплекс єдиний у Європі, який за своїми геолого-ландшафтними показниками в мініатюрі з величезною точністю нагадує знамениті каньйони Північної Америки. Тут є водоспади, кам'яні потоки, могутні гранітні стовпи та валуни, прямовисні скелясті береги і провалля.

Річка Мертвовод створила своєю течією унікальний каньйон. Щодо походження назви Мертвовод існує багато легенд. За однією з них, місцеві жителі намагалися покласти край татарським набігам. Для цього вони вилили отруйний відвар з трав вище за течією від табору татар, через що багато хто з ворогів помер. За іншою версією, назву річка отримала після страшної битви запорозьких козаків з турками, після якої через тіла убитих не було видно річкової води. Також іноді вважають, що назва є незмінною зі скіфських часів, тому що за течією Мертвоводу відправляли в останню путь скіфських правителів.

Особливо привабливим є каньйон навесні до літньої посухи: байрачні ліси, сунічні поляни, первоцвіти і ендеміки, смарагдове моховиння і лишайники на скелях, ковиллові степи.

Завдяки крутим скелястим схілам на Мертвоводі місцями ще збереглися до сьогоднішніх прадавні природні ділянки зі швидкоплинною водою й заростями лепехи. Місцева флора налічує близько дев'ятисот видів рослин, двадцять шість з яких занесені до Червоної Книги України, чотири – до Європейського Червоного списку. Тихі води Мертвоводу населяють дикі качки, чирки; у річці багато риби: короп, карась, щука, тарань, окунь.

Актовський каньйон дуже гарний на світанку: у цей час прямовісні скелі набувають ніжного персикового відтінку, а темна вода в річці, багата на сірководень, виглядає контрастно і дуже ефектно на тлі гранітних валунів. Утім, і вдень, і ввечері пейзаж тут не менш чарівний, тому охочих побувати в цьому гарному і багатому стародавніми історіями куточку завжди достатньо. Іноді виникає враження, що тут досі не ступала нога людини. Могутні скелі, дерева і крики птахів – усе, як і тисячі років тому.

Актовський каньйон – безлюдне місце для чудового відпочинку. Скелі каньйону разом із річками та водоймами утворюють заповідну зону зі своїм унікальним мікрокліматом. Химерна витіюватість русла Мертвоводу, прямовісні стіни, вражаюча велич гранітно-базальтових скель і унікальна природна краса привертають туристів зі всієї Європи. Складний рельєф місцевості не дає можливості сплаву річкою, проте він привабливий для прихильників екстриму, скелелазів і альпіністів. Можна впевнено сказати, що Актовський каньйон, входячи до числа семи чудес Миколаївщини, є перлиною нашого краю.

Зелена ящірка

Водойма, -и, -ою, -ойм, імен. – те саме, що *водоймище* – природне або штучне заглиблення в землі, у якому нагромаджується й затримується вода.

Ковиловий, -а, -е, -і, прикм. – тирсовий, порослий *ковилою* – трав'яниста рослина родини злакових із вузькими листками та квітками, зібраними у пухнасті волоті.

Курган, -у, -ом, -ів, імен. – насип над стародавньою могилою. // У старі часи високий земляний насип при дорозі, кордоні. // Горб, гірка, що нагадує насип.

Охочий, -а, -е, -і, прикм. – який виявляє бажання, готовність до чого-небудь; який із власної волі зголошується на щось. // Який має особливу схильність до чогось, дуже любить що-небудь. // імен. Доброволець.

Первоцвіт, -у, -ом, -ів, імен. – перша весняна квітка. // Назва багаторічних трав'янистих рослин первоцвітних, які починають цвісти рано навесні. // Пролісок.

Провалля, -я, -ям, -аль, імен. – глибока яма, яр, западина, розколина на земній поверхні. // Безмірний простір, безмірна глибина. // Проміжок, заповнений простір між чим-небудь.

Прямовісний, -а, -е, -і, прикм. – спрямований по вертикалі; вертикальний. // Дуже стрімкий, крутий.

Сірководень, -дню, -днем, імен. – найпростіша сполука сірки з воднем; безбарвний газ із різким неприємним запахом тухлих яєць, що утворюється при гнитті білкових речовин.

Смарагдовий, -а, -е, -і, прикм. до іменника *смарагд* – коштовний прозорий камінь яскраво-зеленого забарвлення. // Зроблений зі смарагдів, оздоблений смарагдами. // Який має колір смарагда.

Сунічний, -а, -е, -і, прикм. до іменника *суніця* – трав'яниста багаторічна рослина, яка цвіте білими квіточками; ягоди цієї рослини. // Виготовлений із суніць.

Химерний, -а, -е, -і, прикм. – який викликає подив, не схожий на когось звичайного або на щось звичайне; незвичний чудернацький. // Якому властиві дивацтва, примхи, вигадки (про людину та її характер). // Який не існує, якого не може бути в реальності. // Який важко зрозуміти, збагнути, пояснити; складний, незрозумілий, заплутаний.

Швидкоплинний, -а, -е, -і, прикм. – який швидко пливе, летить, тече. // Який швидко минає, триває недовго.

ЗАВДАННЯ

Позначте правильний варіант відповіді:

1. Актівський каньйон розташований серед

- а) річок;
- б) степу;
- в) скель;
- г) лісів.

2. Актівський каньйон ніколи не мав назви

- а) «Степ Мертвих»;
- б) «Долина диявола»;
- в) «Велика Скіфія»;
- г) «Малий Крим».

3. Місцева флора налічує рослин близько

- а) 900 видів
- б) 800 видів;
- в) 25 видів;
- г) 26 видів.

4. Глибина Актівського каньйону налічує

- а) 30–40 м;
- б) 40–50 м;
- в) 50–60 м;
- г) 250 м.

5. Площа каньйону становить

- а) 30–50 гектарів;
- б) 40–50 гектарів;
- в) 300 гектарів;
- г) 250 гектарів.

Read the text. Familiarize yourself with the new words. Complete the test

The Aktovskiy Canyon (the Aktove canyon) is located in the steppe of Mykolaivshchyna (i.e., the Mykolaiv region), near the village of Aktove, Voznesensk district. It consists of old weathered granites cut by the river Mertvovod. The canyon is 40–50 meters deep and covers an area of over 250 hectares. The Aktovskiy Canyon is located on one of the oldest pieces of land in Eurasia. It has preserved a unique complex of granite rocks and boulders reaching 30–50 meters in height. It also has unique steppe and aquatic ecosystems. The Aktovskiy Canyon is a part of the Buh Gard National Nature Park.

The territory of the Aktovskiy Canyon was once called the "Steppe of the Dead", perhaps because of the huge number of burial **mounds** from different eras. The canyon was the sacred centre of Great Scythia, where in ancient times priests worshipped their gods twice a year.

Another name for the area is the "Devil's Valley". It is a mystical place. Most of the Scythian kings are buried here, and during their reign, magical rituals were performed in the "Devil's Valley".

The granite boulders scattered along the river banks are very reminiscent of the Crimean Mountains. For this reason, the canyon is often called the "Lesser Crimea".

This unique natural complex is the only one in Europe that, in terms of its geological and landscape characteristics, closely resembles the famous canyons of North America in miniature. There are waterfalls, stone streams, mighty granite pillars and boulders, **steep** rocky shores and **abysses**.

The river Mertvovod has created a unique canyon with its flow. There are many legends about the origin of the name Mertvovod [*mertvyi* – dead]. According to one of them, the locals tried to put an end to Tatar raids. To do this, they poured a poisonous decoction of herbs upstream from the Tatar camp, which killed many of the enemies. According to another version, the river got its name after a terrible battle between the Zaporizhzhian Cossacks and the Turks, after which the river water was not visible because of the bodies of the dead people. Sometimes, it is also believed that the name has remained unchanged since Scythian times, because the Scythian rulers were sent on their last journey along the Mertvovod.

The canyon is especially attractive in spring, before the summer drought. Gully forests, **strawberry** meadows, **primulas** and endemics, **emerald** mosses and lichens on rocks, **feather grass** steppes.

Thanks to the steep rocky slopes, the Mertvovod still has some ancient natural areas with **fast-flowing** water and thickets of calamus. The local flora includes about 900 species of plants, 26 of which are listed in the Red Book of Ukraine and four – in the European Red List. The quiet waters of the Mertvovod are inhabited by wild ducks and teals; the river is full of fish: carp, crucian carp, pike, ram, and perch.

The Aktovskiy Canyon is very beautiful at dawn: at this time, the sheer cliffs acquire a delicate peach hue, and the dark water in the river, rich in **hydrogen sulphide**, looks contrasting and very impressive against the background of granite boulders. However, the landscape here is no less charming in the daytime and in the evening, so there are always enough people **willing** to visit this beautiful place rich in ancient stories. Sometimes it seems that no one has ever set foot here before. Mighty rocks, trees and birds' cries – everything is as it was thousands of years ago.

The Aktovskiy Canyon is a deserted place for a wonderful vacation. The cliffs of the canyon, together with rivers and reservoirs, form a protected area with its own unique microclimate. The **bizarre** ornamentation of the Mertvovod riverbed, sheer walls, impressive grandeur of granite and basalt rocks and unique natural beauty attract tourists from all over Europe. The difficult terrain does not allow rafting on the river, but it is attractive to extreme sports enthusiasts, rock climbers and mountaineers. It is safe to say that the Aktovskiy Canyon, being one of the seven wonders of Mykolaiivshchyna, is the pearl of Ukraine.

VOCABULARY

Водо́йма, -и, -ою, -м, /vodóima/; the same as *водо́ймище*, /vodóimyshe/, reservoir /'rezəvwa:r/, *noun* – a natural or artificial depression in the ground in which water is accumulated and retained.

Ковило́вий, -а, -е, -і, /kovylóvyi/, *adjective* – covered with *stipa capillata*, overgrown with *feather grass* /'fěðə'grɑ:s/ – a herbaceous plant of the cereal family with narrow leaves and flowers collected in fluffy panicles.

Курга́н, -у, -ом, -ів, /kurhán/, mound /maʊnd/, *noun* – embankment over an ancient grave // in the old days, a high earthen embankment near the road, the border // a hill, a slide resembling an embankment.

Охочий, -а, -е, -і, /okhochyi/, willing /'wɪlɪŋ/, *adjective* – who expresses a desire, readiness for something; who voluntarily agrees to do something // who has a special predisposition to something, is very fond of something. // *noun*. volunteer.

Первоцві́т, -у, -ом, -ів, /pervotsvít/, *primula* /'prɪm.jə.lə/, also *early-blooming flowers*; *noun* – the first spring flower // the name of perennial herbaceous primrose plants that begin to bloom in early spring // snowdrop.

Прова́лля, -я, -ям, -ль, /provállia/, abyss /ə'bis/, *noun* – a deep pit, ravine, depression, rift on the earth's surface // infinite space, infinite depth // a gap, a filled space between something.

Прямо́висний, -а, -е, -і, /priamovýsnyi/, steep /sti:p/, *adjective* – directed vertically; вертика́льний // very swift, tough.

Сірководень, -дню, -днем, /sirkovoden/, hydrogen sulphide /'haɪ.drə.dʒən 'sɑɪ.fɑɪd/, *noun* – the simplest compound of sulphur and hydrogen; a colourless gas with a pungent, unpleasant smell of rotten eggs, formed during the decay of protein substances.

Смара́гдовий, -а, -е, -і, /smaráhdivyi/, emerald /'em.ə.rəld/, also *emerald green*; *adjective* to the noun *emerald* – valuable transparent stone of bright green colour // made of emeralds, set with emeralds // which has the colour of an emerald.

Суні́чний, -а, -е, -і, /sunýchnyi/, *adjective* to the noun *strawberry* /'strɔ:.b'r.i/ – a herbaceous perennial plant that blooms with white flowers; the berries of this plant // made from strawberries.

Химе́рний, -а, -е, -і, /khymerńnyi/, bizarre /bɪ'zɑ:ʳ/, *adjective* – surprising, not like someone or something ordinary; unusual, fancy // who is characterized by eccentricities, quirks, fictions (about a person and his/her character) // which does not exist, which cannot be in reality // difficult to understand, comprehend, explain; complex, incomprehensible, confusing.

Швидкопли́нний, -а, -е, -і, /shvydkoplyńnyi/, fast-flowing /fɑ:st 'fləʊ.ɪŋ/, *adjective* – which quickly floats, flies, flows // it passes quickly, it doesn't last long.

TEST

Choose the right variant of the answer:

1. The Aktovskiy Canyon is located

- a) between the rivers;
- b) in the steppe;
- c) among the cliffs;
- d) in the forests.

2. The Aktovskiy Canyon was never called the

- a) "Steppe of the Dead";
- b) "Devil's Valley";
- c) "Great Scythia";
- d) "Lesser Crimea".

3. The local flora includes plants of about

- a) 900 species;
- b) 800 species;
- c) 25 species;
- d) 26 species.

4. The depth of the Aktovskiy Canyon is

- a) 30–40 m;
- b) 40–50 m;
- c) 50–60 m;
- d) 250 m.

5. The canyon area is

- a) 30–50 hectares;
- b) 40–50 hectares;
- c) 300 hectares;
- d) 250 hectares.

ТЕМА 1. ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО МИКОЛАЄВА

THEME 1. WELCOME TO MYKOLAIV

Текст 1. Священне місто

1. г
2. б
3. в
4. б
5. а

Техт 1. The sacred city

1. d
2. b
3. c
4. b
5. a

Текст 2. Миколаїв – місто героїв

1. а
2. б
3. г
4. б
5. а

Техт 2. The hero city of Mykolaiv

1. a
2. b
3. d
4. b
5. a

ТЕМА 2. АРХІТЕКТУРА МІСТА

THEME 2. ARCHITECTURE OF THE CITY

Текст 1. Спаське

1. в
2. г
3. в
4. б
5. в

Техт 1. Spaske

1. с
2. d
3. с
4. b
5. с

Текст 2. Собор Касперівської ікони Божої Матері

1. a
2. б
3. a
4. в
5. г

Техт 2. Cathedral of the Kasperivska Icon of the Mother of God

1. a
2. b
3. a
4. с
5. d

ТЕМА 3. ВИЗНАЧНІ ПОСТАТІ

THEME 3. PROMINENT PERSONALITIES

Текст 1. Микола Аркас

1. a
2. в
3. б
4. в
5. г

Техт 1. Mykola Arkas

1. a
2. c
3. b
4. c
5. d

Текст 2. Юрій Бойко-Блохін

1. a
2. в
3. б
4. г
5. a

Техт 2. Yurii Boiko-Blokhin

1. a
2. c
3. b
4. d
5. a

ТЕМА 4. КУЛЬТУРА ТА ОСВІТА

THEME 4. CULTURE AND EDUCATION

Текст 1. Чорноморський національний університет імені Петра Могили

1. a
2. г
3. в
4. б
5. б

Текст 1. Petro Mohyla Black Sea National University

1. a
2. d
3. c
4. b
5. b

Текст 2. Миколаївський національний академічний український театр драми і музичної комедії

1. a
2. г
3. в
4. б
5. б

Текст 2. Mykolaiv National Academic Ukrainian Theatre of Drama and Musical Comedy

1. a
2. d
3. c
4. b
5. b

ТЕМА 5. ПРИРОДА

THEME 5. NATURE

Текст 1. Бузький Гарг

1. a
2. г
3. в
4. б
5. а

Техт 1. Buh Gard

1. a
2. d
3. c
4. b
5. a

Текст 2. Актівський каньйон

1. б
2. в
3. а
4. б
5. г

Техт 2. Aктoвskyi Canyon

1. b
2. c
3. a
4. b
5. d

Юрій Котляр, Ольга Тулузакова, Сергій Пономаренко,
Маргарита Лимар, Вікторія Агеева-Каркашадзе

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА

на матеріалах Миколаївщини
рівень В1–В2

*книга для читання
навчальний посібник*

Підписано до друку 24.11.2023
Формат 70x100 1/8. Ум. друк. арк. 12,5.
Папір офсет. Друк цифровий.
Наклад 300 прим. Зам. № 93 від 24.11.2023

Видавець: ФОП Швець В.М., м. Миколаїв
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5078 від 01.04.2016

МИКОЛАЇВ - МІСТО ГЕРОЇВ

THE HERO CITY OF MYKOLAIV

Книга видана на виконання завдань міської програми розвитку і функціонування української мови у м. Миколаєві